

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I — Nr. 9

VINERI 9 IULIE 1971

16 PAGINI — 1 LEU

Zilele acestea mii și mii de elevi participă la acțiuni de muncă voluntar-patriotică pe șantiere, în industrie, în agricultură, în gospodărirea localităților. Pe această temă, în pagina 8 publicăm reportajul:

La școala tonifiantă a muncii

Înțelept program de întărire a muncii politico-educative

Marile înfăptuiri de care se leagă victoria orinduirii socialiste în România sînt opera marnicului și talentatului popor, care a urmat continuu, cu devotament, cuvîntul înțelept al partidului clasei muncitoare. Chemările acestuia au fost primite în toate etapele cu adevărată totală, căci masele de oameni ai muncii din patria noastră, caracterizate prin dragoste și dăruire pentru edificarea noii vieți — au înțeles, au apreciat și au stimat întotdeauna cuvîntul clar-văzător al partidului. Gestul acesta, al adeziunii totale și al înțelegerii depline a măsurilor întreprinse de partid, este expresia firească a pregătirii politico-ideologice, a înaltei conștiințe socialiste a maselor, educate și formate în spiritul marxism-leninismului.

Așa cum s-a arătat la recenta ședință a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., mersul înainte al societății noastre va fi și în continuare determinat de atitudinea membrilor ei față de nobila cauză a Partidului Comunist, de munca și strădaniile lor de a transpune în viață sarcinile pe care el le stabilește neabătut în scopul propășirii patriei. De aceea, însuși secretarul general al partidului, tovarășul

Nicolae Ceaușescu, a prezentat Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. un șir de propuneri — impresionante prin puterea lor de a ridica pe o treaptă superioară nivelul de educare marxist-leninistă a tuturor oamenilor muncii din patria noastră. Stă în spiritul acestor propuneri — de care am luat cunoștință cu toții — orientarea activității politico-educative spre promovarea largă în mase a ideologiei partidului nostru, a politicii sale marxist-leniniste, creșterea combativității împotriva influențelor ideologiei burgheze, a mentalităților retrograde, străine principiilor eticii comuniste. O atenție specială se acordă educării tuturor celor ce muncesc în spiritul patriotismului socialist, al unității și frăției dintre oamenii muncii români, maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități.

În înfăptuirea acestor obiective, un rol însemnat va juca învățămîntul de partid, formele de pregătire politică și ideologică a cadrelor și a membrilor de partid, a maselor largi de oameni ai muncii, ca și formele activității politice de masă, a agitatorilor, a gazetelor satirice, a brigăzilor artistice de agitație, a agitației vizuale, a muncii nemijlocite

de la om la om etc. — activități care vor trebui îmbunătățite în raport cu sarcinile și cerințele etapei pe care o străbatem. Realitățile cer, de asemenea, sporirea rolului adunărilor de partid în dezbaterile principalelor probleme ale vieții colectivelor de muncă, pentru promovarea realizărilor și atitudinilor înaintate, pentru descoperirea și combaterea fenomenelor negative, dăunătoare, ca: indisciplinarea, indolența și superficialitatea, nepăsarea față de avutul public și față de cerințele oamenilor muncii. Participarea mai mare decît pînă acum a cetățenilor și în special a tineretului la munca patriotică — pe șantiere, în industrie, în agricultură, în gospodărirea localităților — va contribui la educarea lor comunistă, la cultivarea dragostei pentru pămîntul, avuțiile și realizările minunate din patria noastră. Gîndul secretarului general al partidului se oprește și de astă dată îndelung asupra problemelor educării tinerei generații, a celor ce vor prelua miine opera începută de vîrstnici.

(Continuare în pag. a 2-a)

NICOLAE CEAUȘESCU :

O sarcină esențială a muncii politico-educative desfășurată de partidul nostru este educarea tuturor celor ce muncesc în spiritul patriotismului socialist, al dragostei și devotamentului netărmurit față de patrie, al hotărîrii de a nu precupeți nimic pentru apărarea cuceririlor noastre revoluționare, a independenței și suveranității țării, pentru întărirea și înflorirea continuă a României socialiste.

ADEZIUNE DEPLINĂ

Întregul nostru popor a întâmpinat cu considerația și dragostea cuvenite faptelor mari și drepte, cinstite și consecvente, cu un entuziasm nestăvilat, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe ceilalți membri ai delegației de partid și guvernamentale, la întoarcerea din vizita oficială de prietenie făcută în țările socialiste ale Asiei. Puternicul ecou care s-a făcut simțit în țara întreagă, miile și miile de telegramme sosite fără încetare zile întregi din partea comunistilor, a organizațiilor de partid, a oamenilor muncii din diverse colective de muncă — printre care se numără și slujitorii ai școlii — atestă că și de data aceasta delegația condusă de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a procedat și a acționat în spiritul dăruirii și năzuințelor întregului nostru popor, ale socialismului și păcii în lume. În ecurile aprobării depline a țării întregi răsună mîndria pentru faptul că reprezentanții cei mai autorizați ai României au slujit o cauză nobilă, cauza unității mișcării comuniste și muncitorești mondiale, a apropierii dintre partide și popoare frățești, în spiritul celor mai bune tradiții internaționaliste ale partidului și poporului român.

De ani de zile România duce o politică limpede de catalizare a unirii tuturor forțelor mișcării comuniste și muncitorești a întregii omeniri ce luptă pentru socialism și independență națională, pentru o viață mai bună, pentru dispariția prejudecății că în lume trebuie să existe state dominante și state bune numai să execute ceea ce li se dictează. Popularitatea politicii partidului nostru în rîndul maselor este bine cunoscută, iar certitudinile pe care le inspiră politica lui nu mai trebuie demonstrate. Adeziunea termă, deplină, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate la politica internă și externă a partidului se întemeiază pe convingerea că ea exprimă cele mai înalte interese ale lor. Iată de ce românii, maghiarii, germanii, toate naționalitățile conlocuitoare ce sălășluiesc pe meleagurile României, deopotrivă, nu au decît cuvîntele de cea mai înaltă prețuire pentru efortul și abnegația cu care partidul și statul nostru acționează în numele tuturor fiilor patriei comune, în apărarea intereselor poporului român, a intereselor unității țărilor socialiste și marelui mișcări comuniste. Vizita în marea Chină, stima și căldura cu care delegația română a fost primită, întrevederile conducătorului partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu tovarășul Mao Tzedun și cu ceilalți conducători ai vieții politice chineze au arătat înaltul prestigiu intrunit de România. Punctele de escală ale acestei călătorii pe meleaguri îndepărtate, fie în Republica Populară Democrată Coreeană, fie în Vietnamul încercat de luptă, fie în Mongolia socialistă sînt tot atîtea prăguri ale unui drum ce va rămîna în istoria călătoriilor politice ce aduc după ele rodul unei activități prețioase. Mesajul trimișilor partidului nostru a fost pretutindeni consecvent același: mesajul colaborării internaționaliste în spiritul marxism-leninismului, un mesaj lucid care vorbește despre faptul că, deși uneori pot exista deosebiri de păreri într-o problemă sau alta, acestea nu pot să determine renunțarea la respectul reciproc, la unitate, la dorința de a face totul pentru înțelegere în numele idealurilor socialiste comune. Delegația de partid și guvernamentală română a dus mesajul de prietenie frățească și solidaritate a României, adresat tovarășilor de crezuri politice, de luptă împotriva imperialismului, de luptă pentru izbînda ideilor socialismului în întreaga lume.

Distincții și gradații acordate de „Ziua învățătorului”

Cu prilejul „Zilei învățătorului” la Consiliul de Stat a avut loc solemnitatea decernării unor titluri și ordine ale Republicii Socialiste România.

Inaltele distincții au fost înmănușate de tovarășul Emil Bodnăraș, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat.

La solemnitate au asistat tovarășii Ion Iliescu, membru supleant al Comitetului Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Constantin Stănescu, secretarul Consiliului de Stat, Mircea Malița, ministrul învățămîntului, Dan Marțian, prim secretar al C.C. al P.C.R., ministru pentru problemele tineretului.

Cu acest prilej au fost distinși cu titlurile de „profesor emerit”, „învățător emerit” și „educator emerit” 78 profesori, învățători și educatoare din învățămîntul de cultură generală, de specialitate, profesional și tehnic și din învățămîntul preșcolar. De asemenea, unui număr de 517 învățători, profesori și educatoare le-au fost conferite ordine și medalia ale Republicii Socialiste România.

Tot cu ocazia „Zilei învățătorului”, unui mare număr de învățători, profesori și educatoare le-au fost acordate gradații de merit și le-au fost conferite titlurile de „învățător fruntaș” și „profesor fruntaș”. 673 membri ai corpului didactic au primit gradul I în învățămînt.

Noi comisii în cadrul Ministerului Învățămîntului

A luat ființă, în cadrul Ministerului Învățămîntului Comisia pentru construcțiile școlare. Constituită din specialiști de prestigiu — arhitecți, constructori, medici, pedagogi, cadre didactice din învățămîntul de cultură generală și superior, comisia are sarcina să studieze căile de îmbunătățire a funcționalității clădirilor școlare în raport cu cerințele și sarcinile moderne ale procesului instructiv-educativ, să găsească soluțiile cele mai rentabile și mai rapide de construcție, dar în același timp, mai elegante și mai adecvate cu locul pe care îl ocupă școala în societatea noastră. Sîmbătă, 3 iulie a.c. a avut loc prima ședință a comisiei, prezidată de prof. univ. dr. arh. Cezar Lăzărescu.

Tot în cadrul săptămînilor trecute la Ministerul Învățămîntului s-a constituit comisia pentru sistematizarea și perfecționarea legislației din domeniul învățămîntului, al cărei președinte a fost numit prof. dr.

docent Ioan Ceterchi. Un colectiv de juristi va alcătui un inventar al întregii legislații, atît în ceea ce privește administrația, cît și conținutul învățămîntului. Pe baza acestei evaluări, se va putea trece la prelucrarea și sistematizarea datelor și la luarea unor măsuri de îmbunătățire.

La ordinea zilei: PERFECȚIONAREA

Departa de a fi dedicată în exclusivitate odihnei și recreării, vacanța de vară este, în mare măsură, pentru corpul profesoral, o perioadă de intense și complexe activități destinate perfecționării sale profesionale. Amintim, dintre acestea, examenul de definitivare în învățămînt și colocviul pentru gradul al II-lea care se desfășoară între 1-12 iulie, cursurile de vară pentru perfecționarea profesorilor care predau limbile străine, (10-30 iulie), cursul pentru profesorii din liceele economice care predau mecanizarea lucrărilor contabile (1-10 iulie), cursul pentru profesorii din liceele economice care predau limbaje de programare (1-15 iulie).

Luni 8 iulie a.c., la București, în prezența conf. univ. dr. Traian Pop, adjunct al ministrului învățămîntului și a profesorului Ion Rizescu, director general adjunct în Ministerul Învățămîntului, s-au încheiat lucrările unui instructaj pentru pregătirea lectorilor care, la rîndu-le, vor instrui, în toate județele din țară, alte grupe de lectori destinate să susțină cursuri de perfecționare pentru învățători și educatoare.

Cuvîntul de încheiere a instructajului a fost rostit de Traian Pop, care a trasat direcțiile de orientare a cursurilor de perfecționare pentru învățători și educatoare ce vor avea loc între 25 august și 10 septembrie.

Demnă de menționat este amploarea acestei forme de perfecționare care va cuprinde aproximativ 14 000 de cadre didactice.

Se cuvine să amintim, totodată, numeroasele tabere-curs organizate de Societățile științifice în colaborare cu Ministerul Învățămîntului: pentru profesorii de geografie, între 20-30 iulie, tabere-curs în zonele Carbura externă a Carpaților și Subcarpaților (cu centrul la Buzău), Carbura internă a Carpaților (cu centrul la Brașov), Delta Dunării (cu centrul la Tulcea); pentru profesorii de limba română, între 16-30 iulie, cursuri cu temele „Lirica românească în secolul al XX-lea” și „Metode actuale în analiza operei literare” (la Piatra Neamț); pentru profesorii de istorie, între 5-17 iulie la Vălenii de Munte, între 11-24 iulie la Cluj, între 18-30 iulie, la Suceava; pentru profesorii de fizică, între 1-8 iulie la Iași și Timișoara; pentru profesorii de matematică, între 12 iulie — 31 august, la Cîmpulung, Călimănești, Predeal, între 16 iulie — 1 august, la Piatra Neamț, între 15 iulie — 1 august, la Breaza.

„Socialismul și revoluția științifică și tehnică contemporană”

Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă a organizat la Vălenii de Munte, începînd cu 4 iulie a.c., sesiunea celei de a IV-a ediții a Universității populare de vară „Nicolae Iorga” cu tema de o covârșitoare importanță: „Socialismul și revoluția științifică și tehnică contemporană”. Prelegerile și dezbaterile programate au angajat cunoscuta personalitate ale vieții noastre culturale-științifice.

Lucrările s-au deschis cu sinteza academicianului

Remus Răduț, vicepreședinte al Academiei R.S.R. rectorul Universității populare — București, „Socialismul și știința”, care a relevat rolul științei în dezvoltarea societății românești contemporane, ca și condiționarea acestei dezvoltări de caracterul nou al relațiilor socialiste. Profesorul universitar dr. ing. Valter Roman, membru al Academiei de științe sociale și politice, a dezvoltat tema interdependenței între revoluția științifico-tehnică și revoluția industrială, subliniind aspectul implicațiilor umane ale civilizației moderne.

O pondere deosebită în ansamblul dezbaterilor o deține simpozionul „Știința contemporană — factor esențial al revoluționării producției”. Bogata semnificație a problemelor pe care le implică acest subiect subliniază rolul matematicii, ciberneticii, fizicii, chimiei, biologiei, ergonomiei, al conducerii științifice etc. În etapa actuală a dezvoltării societății noastre socialiste.

Pe lângă acestea consemnăm conferința prof. univ. dr. doc. Pavel Apostol, membru al Academiei de științe sociale și politice, „Legătura și influența reciprocă dintre științele naturii și științele sociale”, simpozionul „Consecințe social-economice ale revoluției științifice și tehnice” cu problemele: „Gîndirea economică modernă; de la studierea comportării omului în producție la cercetarea mediului de viață uman” (Costin Murgescu, membru corespondent al Academiei R.S.R., membru al Academiei de științe sociale și politice) și „Revoluția științifică și tehnică și învățămîntul” (Mircea Malița, ministrul învățămîntului), precum și prelegerea prof. univ. Tudor Bugnariu „Tendințe și perspective în structura socială din România; probleme ale relațiilor interumane”.

Un capitol aparte al programului a fost prilejuit de aniversarea nașterii lui Nicolae Iorga a cărui operă, cu lumina și umbrele ei, este revalorificată de pe pozițiile ideologice marxiste.

Diversitatea preocupărilor abordate în prelegerile și simpoziunile sesiunii evidențiază puncte de vedere interesante, cunoscute sau inedite, fundamentate pe experiența tehnico-științifică națională și universală a civilizației umane. Lucrările sesiunii de vară a Universității populare — Vălenii de Munte constituie o contribuție de preț la educarea specialiștilor și a maselor în spiritul ideologiei noastre socialiste, al politicii mature și consecvențe marxist-leniniste a Partidului Comunist Român.

Un dialog inedit

Ministrul învățămîntului, Mircea Malița, s-a întîlnit miercuri, 30 iunie cu elevii care ne reprezintă la Olimpiadele internaționale de fizică (2-11 iulie, Sofia) și matematică (8-20 iulie, Bratislava), ediția 1971. Printr-un veritabil compendiu vorbit, cei 9 matematicieni și 5 fizicieni, foarte tineri, au adus în inedit și animatul dialog un real punct de vedere asupra învăț-

mintului, asupra profesorilor, asupra lor înșiși.

Un punct de plecare revelator — performanța (dublă de responsabilitate necesară obținerii unor noi performanțe: le așteptăm) — discuția a reliefat opinii despre vocație și talent, despre rolul profesorului. În acest context, a vorbit despre programă, despre laboratorul școlii tale, despre studiul individual, despre cultura generală, despre limbile străine, despre tot ce înseamnă școala din unghiul de vedere al elevilor, fie ei eminenti, înseamnă să ai în față oameni care își gîndesc deja destinul viitor. Pentru că toți știu de pe acum prin ce se va realiza în viață. Au ales.

Își pot permite, pe lângă întrebările ce se le pun lor, să lanseze altele, poate mai greu de dezlegat. Transcriu fraze din această reconfortantă nonșalanță: „De ce n-am face logică în clasa a IX-a”; „laboratorul de la liceul meu, care de fapt nu există, e sub nivel, chiar pentru elevii care nu fac fizică”; „trebuie modificări fundamentale”; „să se alcătuiască o clasă specială cu lotul de matematică din anul acesta” etc., etc.

Dar convorbirea dintre ministrul învățămîntului și tinerii matematicieni și fizicieni a fost mentită și unor îndemnuri și urări de „a răsună citeva victorii”, cum s-a exprimat profesorul Mircea Malița. Domnia sa a apreciat călduros părerile rotunde și clare exprimate de elevi, experiențele autentice viu evocate, munca și strădania acestora. „Nimeni — a spus — nu a ajuns aici decît cu prețul a mii de ore de antrenament intelectual”. Urării de succes, campionii noștri îi vor răspunde prin rezultatele pe care le vom afla în zilele următoare.

G. A.

Consfătuire

metodico-didactică

Tradiționala consfătuire metodico-didactică cu cadrele didactice din liceele de specialitate, școlile profesionale și tehnice comerciale, aflată la cea de a 17-a ediție, s-a desfășurat în sala de festivități a Grupului școlar comercial „N. Krefulescu” din București, în zilele de 25 și 26 iunie a.c.

În cuvîntul de deschidere a consfătuirii tovarășul Nicolae Bozboș, ministrul comerțului interior, a relevat sarcinile ce revin învățămîntului comercial, care trebuie să asigure în actualul cincinal pregătirea unui număr de 50 000 de lucrători.

Au fost dezbătute principalele aspecte ale activității instructiv-educative desfășurate în școlile din acest sector, măsurile în vederea deschiderii noului an de învățămînt și problemele îmbunătățirii pregătirii practice, în vederea integrării cit mai rapide în producție a absolvenților. Participanții la discuții au analizat amănunțit toate formele de școlarizare pentru pregătirea lucrătorilor din comerț, căile de perfecționare a muncii metodice, felul în care trebuie desfășurate orele educative și munca educativă în general.

În încheierea lucrărilor consfătuirii, au luat cuvîntul ing. Vasile Alexandrescu, adjunct al ministrului învățămîntului și conf. dr. Eugen Barăt, consilierul ministrului comerțului, care au subliniat, în special, necesitatea instruirii practice pentru formarea la nivelul cerințelor actuale și de perspectivă, a viitorilor lucrători comerciali precum și necesitatea perfecționării pregătirii profesionale a cadrelor didactice din acest sector de învățămînt.

Prof. NICOLAE POPA, director adjunct la Grupul școlar comercial „N. Krefulescu” București

Înțelept program de întărire a muncii politico-educative

(Urmare din pag. 1)

În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu scoate în evidență sarcinile speciale, calitativ-superioare, ce revin Ministerului Învățămîntului, organizațiilor U.T.C. și asociațiilor studențești pentru cultivarea convingerilor înaintate în rîndul tineretului și formarea conștiinței lui socialiste. Astfel, munca educativă și de pregătire politică din școli și facultăți va trebui să crească. În acest scop, se vor lua măsuri de îmbunătățire a planurilor și programelor de învățămînt, acordîndu-se o atenție deosebită predării științelor sociale în școli. Ca o necesitate stringentă a unei munci educative eficiente va trebui să crească simțul de răspundere și rolul cadrelor didactice în formarea politico-ideologică a elevilor și studenților. Pentru mai buna orientare și pentru ridicarea nivelului activității desfășurate de Ministerul Învățămîntului în domeniul educației tineretului studios, se vor lua măsuri de întărire a direcțiilor educative din acest for, asigurîndu-se încadrarea lor cu activiști de partid, îndrumarea lor nemijlocită din partea Secției de Propagandă a C.C. al P.C.R.

Alături de toate acestea, secretarul general al partidului a propus Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. măsuri care să sporească și contribuția altor foruri în educația politico-ideologică a maselor. Conform acestor propuneri, va crește rolul Academiei de Științe Sociale și Politice în afirmarea puternică a filozofiei materialist-dialectice și a politicii partidului nostru, rolul presei, inclusiv al radioului și al televiziunii, în propagarea largă a poziției ideologice a partidului nostru, principiilor eticii comuniste de conviețuire socială, în combaterea fermă a influențelor ideologice burghize, a mentalităților retrograde de orice fel.

Hotărîtoare în înlăptuirea acestor obiective — așa cum subliniază încă de la început tovarășul Nicolae Ceaușescu și cum se degajă din întreg ansamblul propunerilor sale — este ridicarea continuă a rolului conducător al partidului în toate domeniile activității politico-educative, desfășurate în rîndul maselor începînd cu tinerele vîrstare și terminînd cu constructorii mai vîrstnici ai socialismului. Firește, la baza acestei ample activități educative va sta linia generală marxist-leninistă a Partidului Comunist Român, programul elaborat la cel de al X-lea Congres al său. Studiul propunerilor făcute de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne dă certitudinea că, îmbunătățindu-se în acest mod, activitatea politico-educativă în rîndul maselor va face să crească intens participarea comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii, a întregului popor la fînărirea și perfecționarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Întregul popor, toți oamenii școlii, îmbrățișează cu entuziasm programul profund partinic, profund științific, propus de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru educarea marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii din patria noastră.

Tribuna școlii

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI UNIUNEA SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT, ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

Redacția și Administrația Piața Științei nr. 1 București Tel : 17 60 20

Vom traduce în viață indicațiile partidului

În indoita mea investitură și sarcină de profesor și director de școală — funcționez la o școală generală din mediul sătesc — am citit cu imensă satisfacție propunerile de măsuri privitoare la îmbunătățirea activității politico-ideologice prezentate de secretarul general al partidului. M-am oprit îndelung îndeosebi la acele pasaje din propunerile care se referă direct la îndatoririle școlii, ale educatorilor. Din fiecare rând al acestor propuneri, din fiecare cuvânt se simt izvorînd încrederea, grija, căldura cu care statul, poporul, partidul înconjoară tinăra generație de astăzi, generație care miine va purta pe umerii ei destinele națiunii noastre socialiste.

Noi toți educatorii ne simțim mobilizați și parte integrantă din uriașul front al luptei pentru formarea tinerei generații în spiritul umanismului socialist, pentru consolidarea criteriilor etice și comportamentului în conformitate cu morala noastră socialistă. Educatori, învățători și profesori avem certitudinea că nivelul de conștiință socialistă atins de noi, pasiunea și devotamentul cu care ne dedicăm educației elevilor noștri, eforturile pe care le întreprindem personal pentru perfecționarea noastră profesională și autoperfecționarea noastră umană sînt într-un raport direct cu eficiența muncii noastre la catedră, cu influența pe care în această calitate o exercităm în școală și în afara ei ca purtători ai celor mai înaintate

idealuri sociale. Numai astfel ne vom fi făcut datoria față de poporul nostru, de partid, de clasa noastră muncitoare, numai astfel știm că pregătim viitorul României.

Prof. MIHAI DUMITRESCU
Școala generală de 10 ani
Vărăști, jud. Ilfov

Țin să-mi exprim din adîncul sufletului adevăratele mele deplină față de propunerile de măsuri prezentate de către tovarășul Nicolae Ceaușescu Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., pentru îmbunătățirea activității de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii. Sînt, ca învățătoare, unul dintre oamenii adînc implicați în educarea comunistă și patriotică a tineretului. Pentru învățători și pentru profesori indicațiile partidului sînt călăuze de o imensă însemnătate. Noi trebuie să creștem generațiile de elevi în așa fel încît să devină demni cetățeni ai societății socialiste, ai societății comuniste de miine. Trebuie să creștem aceste generații în spiritul dragostei și devotamentului nefermărit față de patrie, al hotărîrii de a nu precupeți nimic pentru apărarea cuceririlor noastre revoluționare, a independenței și suveranității țării, pentru întărirea

și înflorirea continuă a României noastre socialiste.

Pentru noi, toți cei care lucrăm în învățămînt, propunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu au valoarea unui document politic de excepțională însemnătate. După cum se știe, documentele Congresului al X-lea au insistat asupra rolului educatorilor în formarea profilului etic și ideologic al tineretului patriei. Dar în complexul și subtilul proces de formare al conștiinței tineretului, noul nu învinge de la sine, ci printr-o luptă perseverentă neîncetată împotriva mentalităților retrograde. Iar noi, cei ce lucrăm în învățămînt sîntem chemați să ducem această luptă cu pasiune, cu fermitate și perseverență, să facem totul pentru traducerea în viață a indicațiilor partidului.

Inv. ILEANA SZILAGY
Școala generală nr. 1 Salonta

Propunerile formulate de secretarul general al partidului nostru pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii au implicații ample și profunde în cîmpul educației tineretului, ca și al răspunderii și rolului cadrelor didactice în formarea politico-ideologică a elevilor și studenților. Este impo-

sibil să ne gîndim la ziua de miine fără să nu avem în vedere pe cei care vor constitui schimbul nostru, al celor ce muncim azi în școli, în laboratoare, pe șantiere și ogoare, ca și pe cei ce se ocupă de pregătirea acestui schimb.

Am citit cu interes și totală adevărată propunerile aprobate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., din care am desprins — direct sau indirect — răspunderile mari ale școlii în pregătirea politico-ideologică a elevilor, în formarea convingerilor și atitudinii juste față de muncă și viață, în acord cu principiile eticii comuniste. Programul profund partinic de care am luat cu toții cunoștință zilele acestea constituie pentru oamenii școlii un îndreptar de înaltă valoare nu numai ca slujbași ai unui important sector al vieții culturale a României, ci și ca membri de partid și ca simpli cetățeni. Tuturor, secretarul general al partidului ne-a reamintit că avem datorii nu total împlinite cu privire la pregătirea noastră ideologică, științifică și culturală, care trebuie să fie mai pregnant în acord cu cerințele politico-educative ale etapei pe care o străbate România socialistă.

Pentru acest îndreptar al muncii și vieții noastre, mulțumim din toată inima tovarășului Nicolae Ceaușescu.

VASILE PREDESCU
Inspector școlar — Craiova

— Și ce elev eminent era la limba română și la istorie, mi-a spus profesorul, ușor nedumerit. Nu știu ce s-a întîmplat cu el! A încercat la un examen de admitere la Politehnică, n-a izbutit; a lucrat la contabilitatea unei cantine, sau cam așa ceva, pe un șantier... Apoi, sub nu știu ce influențe, a săvîrșit niște fapte pe care mi-e greu să le numesc... Nici nu l-ai mai putea recunoaște în ele pe elevul de liceu, sensibil, tăcut în afara orelor...

— Ar fi imposibil să ni le explicăm? am întrebat. Nu există chiar nici o explicație? Sau, mai exact, în afara răspunderilor lui, ale tinărului nu avem nimic a reproșa școlii? — Ce i-am putea reproșa! Școala și-a făcut datoria...

Și totuși... Recapitulînd datele esențiale legate de biografia reală, precum și pe cele ce i-ar putea exprima modesta, deocamdată, „biografie spirituală” nu s-ar fi ajuns, cu prea mari dificultăți, la convingerea că cel puțin într-o privință, au mai rămas datorii neonorate? E vorba de pregătirea pentru viață a elevului.

S-a discutat mult despre raporturile dintre instrucție și educație în activitatea școlară. S-a spus nu o dată că pe lângă procesul instructiv, pe lângă asimilarea unor bogate, diverse cunoștințe de științe umaniste sau de științe pozitive, școala formează, educă pe viitorul cetățean, modelează caracterul, consolidează trăsături etice, retușează eventualele asperități de conduită, cultivă un ideal anume, îl pregătește pe tinăr pentru o existență realistă, îl ajută să înțeleagă viața, promisiunile pe care aceasta le face celui ce abia se pregătește să o străbată prin propriile puteri, ca și, nu puțin, impredictibile solicitări și desigur contradicții. Poate că în acest sens școala mai are multe de făcut. Există un romantism specific al adolescentului aflat pe băncile școlii, altul decît al unor generații mai vechi. În esență se poate ușor constata, sub platoșa unei ostentative atitudini dezinvoltate, o mare disponibilitate pentru visul cu ochii deschiși. „Planurile de viitor” și cînd sînt nemărturisite (a te confesa presupune în primul rînd a fi sigur pe tine) au pentru adolescent contururi absolute. Rămîne, firește, incertitudinea realizărilor pentru fiecare, dar asta nu înseamnă că visul cu

ochii deschiși e cu ceva diminuat, amendat.

În confruntarea cu viața, în competiția din ce în ce mai strînsă, a cărei finalitate vizează o selecție dintre cele mai riguroase, apar primele eșecuri, primele deziluzii. Selecția, în mod natural, lasă de o parte pe unii dintre candidați; cu rare excepții, pe cei mai puțin bine pregătiți. Și atunci? Ce face tinărul aflat la prima lui mare înfrîngere? Aici reacțiile sînt impredictibile, dependente însă de optica familiei asupra unui atare insucces, de capacitatea tinărului de a nu dramatiza înțimplarea pînă dincolo de dimensiunile ei reale. Ceea ce se va întîmpla după, depinde de pregătirea pentru viață a tinărului; direcție în care nu s-ar putea spune că se face, azi, totul în școală. Cu deosebire în privința pregătirii pentru muncă.

Să mă explic printr-un caz extrem. Undeva într-un orășel, liceul teoretic era situat alături de o școală profesională. Am cunoscut acolo cîțiva profesori ai liceului care, fără a realiza grava eroare pe care o făceau, îi amenințau pe elevii veniți cu lecția nepregătită că — supremă pedeapsă! — o să-i propună pentru transfer la... școala de meserii. Ca și cum meseria, însușirea unei profesii n-ar fi presupus seriozitate, tenacitate în pregătire.

Munca de educație, pregătirea pentru viață, pentru integrarea profesională și socială a absolventului sînt mult mai complexe, depind de capacitatea de a transmite la fiecare oră de curs, la fiecare materie predată nu numai cunoștințele de specialitate, ci de a-l ajuta pe elev să realizeze mai în adînc bazele raționale ale disciplinei respective, finalitatea ei în plan profesional și uman, de a-l ajuta să-și aleagă cît mai în cunoștință de cauză, cît mai realist cu sine însuși drumul în viață. Aici, îi vom afla pe tineri ușor deconcentrați. Opțiunile lor imediate sînt făcute adesea la impulsuri exterioare, artificiale, după „cal-

cule strategice” în care se caută să fie cît mai ridicat coeficientul de reușită chiar dacă opțiunea se va face în defavoarea aspirației autentice. S-ar mai cere să alăturăm aici supralicitarea liceelor teoretice considerate o simplă treaptă către o profesie superioară. Semn edificator că alături de familie, nici școala n-a găsit încă cele

— o întrebare la care școala trebuie să dea răspuns

mai eficiente căi pentru a forma la elevi deprinderea muncii, a impune munca în conștiința lor nu numai ca o necesitate, dar și ca o condiție de împlinire umană, de afirmare socială.

Se discută mult despre sarcinile școlii în orientarea profesională a elevului. Preocupări de caracter teoretic nu i se adaugă însă toate instrumentele unei necesare investigații științifice; simplul efort al profesorului diriginte (el însuși cu o formație adesea unidimensională) nu este suficient pentru a decide alegerea drumului în viață.

În complexitatea prefacerilor sociale fără precedent, problemele integrării profesionale se cer cu obligativitate completă de tot atît de pretențioase probleme ale integrării sociale, etice. Cunoașterea cît mai aproape de adevăr a aptitudinilor, preferințelor, gradului de pregătire, îmbinarea acestei cunoașteri cu o estimare cît mai exactă a cerințelor economice, sociale — iată condiția integrării de mai tîrziu. Între autonomia elevului în procesul opțiunii profesionale și realismul acestei op-

țiuni în raport de multitudinea factorilor obiectivi și subiectivi se cere să se interpună ca un dirijor subtil și convingător, școala, procesul de învățămînt. Aceasta se va face într-un mod aproape de ideal în clipa cînd se va ajunge nu numai prin vorbe la conștiința că orientarea profesională trebuie să devină implicit o componentă, un obiect al procesului de învățămînt, un obiect predat de toate cadrele didactice, dar în consensul unor criterii unice, superioare, încă nedefinite acum suficient. Modul cum se desfășoară acum activitatea educativă — atît a școlii cît și a organizațiilor de tineret — duc la o influențare numai parțială a atitudinii de mai tîrziu a absolventului în fața vieții, a exigențelor profesiei și a muncii. Școala îl pregătește pe elev pentru examene, pentru concursuri și mai puțin pentru viață. Elevul își stabilește, prin această prismă, obiective de atins fără a avea conturat în linii mai exacte scopul realizării unor asemenea obiective.

Se vorbește în ultimul timp tot mai insistent de modernizarea învățămîntului, de racordarea lui la cuceririle pedagogiei moderne. E de sperat că această modernizare nu va fi înțeleasă unilateral, că nu se va limita la dotarea laboratoarelor, îmbogățirea bibliotecilor, perfecționarea tehnicilor de transmitere a cunoștințelor. Este tot atît de necesară o modernizare a concepției asupra rolului școlii în educarea elevului, în pregătirea pentru viață, în condiția cînd, prin creșterea duratei învățămîntului, tinărul intră mai tîrziu în muncă dar participă încă de pe băncile școlii, în mod din ce în ce mai activ, la viața societății. Nu se pot da rețete, soluții unice dar o discuție mai amplă pe această temă ar avea poate darul să determine evitarea unor anacronisme ale muncii de educație. Spunînd aceasta mă gîndesc că la o parte încă însemnată dintre elevii școala

pare a le cultiva un sentiment de noblețe scăpătată. Altfel cum ne-am explica răspunsul ciudat pe care ni-l dau mai mult decît romanticii noștri adolescenți: „ori liceul (teoretic, n.n.), ori nimic!...” Altfel cum ne-am explica faptul că pentru absolventul de liceu, facultatea în sine devine un țel suprem, și nu profesia, natura acesteia, nu ceea ce va urma să facă după absolvire.

Or, în condițiile producției moderne, ale poliprofesionalizării, ale tot mai evidentelor necesități a mobilității profesionaliste, dictată de progresele tehnologice, de fluxul modernizărilor, este limpede că școala trebuie să fie mai mult decît un ghid care dă informații utile, cum s-ar da, să spunem, ora plecării trenurilor într-o gară.

Azi, cînd vorbim, cînd nu putem să nu vorbim despre cerința unei disponibilități absolute a omului pentru nevoile schimbătoare ale muncii (mai schimbătoare ca oricînd în condiția unui dinamism nemaiîntîlnit în modernizarea procesului de producție, a unei masive pătrunderi a științei în producție) devine mai imperios ca oricînd ca școala să-și definească cît mai precis atribuțiile educative. Și nu numai să le definească, ci și să găsească modalitățile prin care să asigure eficient, prin care să-l ajute pe elevul de azi, pe omul de miine al producției, să se integreze conștient în procesul muncii; să-l ajute pe elev să considere școala, indiferent de nivelul ei, doar o etapă necesară în drumul către afirmarea capacităților individuale nemijlocit în procesul muncii, singurul loc în care se poate vorbi de finalizarea, prin noi eforturi, a celor anterioare, destinate însușirii cunoștințelor teoretice și practice.

Aceste cîteva considerații cu caracter mai general, se vor o justifica a titlului însemnărilor de față și un răspuns nedumeririi interlocoțurului din dialogul cu care debutează articolul. Pentru a-și realiza pe deplin sarcinile educative, școala trebuie să-și adreseze în legătură cu elevii săi în permanență una și aceeași întrebare:

„Dar după absolvire?”

Și să știe să răspundă cît mai concret la această întrebare.

NICOLAE DRAGOȘ

LICEUL într-o optică de perspectivă

- Locul și funcțiile liceului de cultură generală
- Considerații asupra necesității pregătirii tehnice — practice a elevilor
- Soluții optime în vederea integrării sociale a absolvenților

Progresul general al societății, revoluția în știință și tehnică, schimbările pe care acestea le-au generat în dinamica și structura profesiunilor, în conținutul culturii contemporane — toate influențează profund atât obiectivele generale ale învățământului, funcțiile sale sociale, cât și obiectivele specifice diferitelor grade și tipuri de școli.

Ca atare, locul și funcțiile liceului de cultură generală se definesc azi diferențiat. Firește, el trebuie să asigure pregătirea candidaților pentru învățământul superior — nevoia de cadre cu pregătire superioară în societatea modernă fiind în continuă creștere. Problema care se pune nu este de a renunța la această menire, pe care școala secundară o are de la crearea ei, ci de a nu-i atribui cu exclusivitate numai o asemenea funcție.

Problema care se ridică peste tot în lume este aceea de a asigura în școala secundară o asemenea pregătire care să permită tinerilor care nu intră în învățământul superior, să-și poată însuși o specialitate (fie la locul de muncă, fie prin cursuri de scurtă durată).

În ansamblu, răspunzând cerințelor și tendințelor dezvoltării sociale, schimbările pe care acestea le produc în dinamica și structura profesiunilor, școala secundară este peste tot chemată să contribuie la creșterea numărului muncitorilor cu calificare tot mai înaltă. Modalitățile folosite în diferite țări fiind să asigure în liceu nu numai o pregătire de cultură generală, dar și un început de specializare. Diversificarea tot mai accentuată a școlii secundare și introducerea unei noi grupe de discipline — tehnice-practice — alături de cele realiste, umaniste și de cele care realizează educația artistică și fizică, constituie astfel de modalități care oferă școlii secundare posibilitatea realizării obiectivelor și funcțiilor sale.

Astfel de probleme se ridică și în fața liceului de cultură generală din țara noastră.

Ne propunem, în acest sens, să facem câteva considerații asupra necesității pregătirii tehnice-practice a elevilor, problemă care constituie în prezent una din preocupările majore ale școlii românești.

Pentru a-i spori contribuția în pregătirea tineretului, este necesar să crească ponderea grupei obiectelor și activităților de profil în planul de învățământ. Procentul care-i revine în prezent din volumul total de ore o situează într-o poziție minoră față de alte grupe, având chiar o pondere mai mică decât multe obiecte luate separat. Acordarea unui număr sporit de ore se impune, în primul rând, pentru motivul că această grupă trebuie să cuprindă atât obiecte teoretice, cât și activități practice care solicită din partea elevilor eforturi desfășurate în timp pentru a-și însuși cunoștințele și, mai ales, pentru a-și forma un sistem de priceperi și deprinderi specifice.

Problema pregătirii tehnice-practice trebuie examinată în cadrul liceului nu numai ca o componentă a culturii generale de care, în mod necesar, trebuie să beneficieze toți elevii, ci și în strinsă legătură cu finalizarea studiilor liceului, aspect care se pune cu toată ascușimea pentru absolvenții care nu urmează cursurile învățământului superior, sau ale altor școli. Așa cum arată balanța cuprinderii tineretului în diferite forme de învățământ postliceal, anual rămân necuprinși în forme de instruire școlară un număr mare de tineri, procentele celor din această categorie ajungând pînă la 40% și chiar mai mult din totalul absolvenților de liceu.

În prezent, singura lor posibilitate este aceea de a se încadra într-un sector de activitate ca muncitori necalifi-

cați, prin oficiile de recrutare și plasare a forței de muncă. Chiar pentru absolvenții care acceptă și aleg această cale (deși nu întotdeauna pot fi plasați, întrucât întreprinderile au nevoie, în primul rând, de muncitori calificați), problema integrării lor sociale nu este rezolvată corespunzător cheltuielilor investite de către societate, pentru pregătirea lor pe timpul celor 12 ani de școală.

O mare parte dintre absolvenții liceului de cultură generală care nu reușesc în instituțiile de învățământ superior, nu se încadrează în activitate, repetă ani de-a rîndul concursul de admitere în facultăți, rămân multă vreme fără ocupație, fiind întreținuți de către părinți la o vîrstă cînd ar putea să-și asigure singuri existența. Această situație constituie o problemă socială cu multe implicații.

IDEI DEZBATERI ORIENTĂRI

Soluționarea deplină a unei asemenea sarcini se pune cu atât mai mult în fața școlii socialiste, care are menirea să asigure o valorificare optimă a tuturor capacităților și energiilor umane, în scopul creșterii randamentului oricărei munci, oricărei profesiuni, urmărindu-se ca obiectiv final progresul social pe toate planurile. Problema poate fi rezolvată numai înțelegînd în mod just locul, funcțiile și finalizarea liceului, care presupun nu numai pregătirea, orientarea și selecția candidaților pentru învățământul superior, ci și pregătirea tuturor elevilor pentru a se putea încadra într-o activitate unde se cer studii medii și un anumit nivel de calificare.

Din perspectiva unei astfel de viziuni asupra liceului, apare necesitatea creării în liceul de cultură generală a unor secții sau subsecții cu profil tehnic-practic (industrial, agricol, comercial etc.), alături de celelalte, axate pe discipline teoretice. O astfel de organizare a ciclului secundar o înțelegem și în alte țări.

În primul rînd, elevilor care ar urma astfel de secții li se va asigura pregătirea de cultură generală care să le permită, dacă doresc, să candideze pentru continuarea studiilor în învățământul superior, în special la unele facultăți care ar corespunde profilului secțiilor urmate în liceu. Dar, ceea ce considerăm mai important în justificarea creării acestor secții, este faptul că ele prezintă una din soluțiile optime care s-ar putea adopta în vederea ușurării procesului de integrare socială a absolvenților de liceu care, dintr-un motiv sau altul, nu continuă studiile universitare. În cadrul secțiilor cu caracter profesional, elevii ar dobîndi un anumit nivel de calificare care le-ar permite angajarea lor în producție sau în alte sectoare de activitate, ca muncitori cu un anumit grad de calificare.

Într-o concepție funcțională și într-o optică socială mai largă ar trebui examinată, în cadrul soluțiilor la care ne gîndim și problema creării unor școli secundare complete (comprehensive) care să reunească licee de cultură generală, licee de specialitate și școli profesionale. Este vorba de unități școlare care s-ar apropia nu geografic, ci în direcția conținuturilor, finalităților, a relațiilor și osmozelor funcționale a diferitelor școli de grad secundar care azi

Lucrări practice în laboratorul de fizică

sînt organizate și funcționează separat. Este cunoscut faptul că astfel de școli sînt foarte răspîndite în unele țări și ele au tendința de a se extinde și în altele. Este vorba de o valorificare a aspectelor pozitive care se întîlnesc în experiența unor asemenea școli de o adaptare potrivit concepției care stă la baza învățământului nostru, scopurilor și obiectivelor educaționale specifice școlii socialiste.

Pornind de la obiectivele și funcțiile liceului se impune a fi reconsiderat și rolul obiectelor la alegere (facultative).

lui, sau diplome de stenodactilograf, de contabil (de un anumit grad). Lucrul acesta este pe deplin posibil întrucît, timpul pe care-l oferă cei patru ani de liceu pentru pregătirea într-unul din aceste domenii este cu mult mai mare decît cel afectat în prezent anumitor cursuri care oferă asemenea carnete sau diplome.

Certificatul respectiv va fi un act distinct față de diploma de bacalaureat și s-ar elibera în funcție de rezultatele dobîndite de elevi, indiferent dacă aceștia au reușit sau nu la bacalaureat. Pe baza unei astfel de pregătiri confirmată de un document eliberat de școală, absolventul de liceu ar putea să se încadreze într-o muncă pentru care ar avea o calificare corespunzătoare. Grupa obiectelor la alegere (facultative) ar constitui, alături de diversificarea prin secții, o altă cale pentru o mai bună finalizare a liceului, contribuind la o mai bună integrare socială a absolvenților care nu continuă studiile. Dar și pentru cei care continuă studiile, o astfel de pregătire ar fi utilă în vederea adaptării lor la ambianța socială în schimbare continuă și care solicită omului o pregătire polivalentă.

Concepîndu-se în acest mod scopul disciplinelor și activităților la alegere, se creează legături mult mai strînse între școală și viață, tinerii primind o pregătire mai variată care le va da sentimentul de încredere că pot oricînd să facă ceva util pentru ei și pentru societate.

Conf. dr. EUGEN BLIDEANU

Universul poetic al lui Octavian Goga

O bună parte a istoriei și criticii noastre literare a restrîns universul poeziei lui Octavian Goga sub cupola unei singure formule: „poetul pămîntului nostru”, care, oricît ar fi de aforistică și de pregnantă, nu poate cuprinde toată amplexarea și diversitatea unei personalități atît de complexe și contradictorii, a unui poet național în toată puterea cuvîntului. Cu atît mai puțin, caracterizările de „poet al satului”, al Transilvaniei sau al „dezrădăcinării” nu vor putea defini pe deplin versurile care încheagă imaginea unui liric mesianic, nu numai din elemente romantice, ci și din cele simboliste și semănătoriste, structura intimă a unui poet vaticinar, căruia nu-i scapă nici gesturile solemne și eroice ale unui trecut glorios, nici geamătul robului lovit, nici vehemența revoltatului, nici vaierele multîmii, nici tumulturile sonore ale durerii, nici minia împotriva oprîmării, nici undele nostalgice ale drumețului îndrăgostit de soare, nici amărăciunea drumului, nici conștiința norocului și-a nenorocului unui neam întreg, nici fiorul naturii și al dragostei, nici aspirația spre o lume mai bine orînduită.

Ca toți poeții mari, Octavian Goga nu încapă într-o singură formulă. Aceasta cu atît mai mult cu cît nu putem scăpa din vedere ca-

racterul contradictoriu al vieții și al creației sale în totalitatea ei: poezie, publicistică, teatru, memorialistică.

Lîngă numele lui Octavian Goga, cu rezonanțe atît de puternice în toate straturile sociale, cu implicații adînci în felurile medii culturale și politice, admiratorii ori detractorii săi au așezat epitete dintre cele mai felurite — *Poeta vates* — cîntăreț al „pămîntului nostru”, un Tirteu al „cîntecelor fără țară”, i-au zis unii, iar alții l-au numit deschizător de drumuri noi, crainicul dezrobirii neamului, erou al ideii de unire națională. Ca poet și publicist, nu puțini au văzut în el continuatorul genialului Eminescu, iar ca luptător activ l-au socotit un descendent al marilor figuri din istoria zbuciumată a Transilvaniei și al pașoptiștilor, uitînd că activitatea lui politică urmează o linie descendentă, un declin dintre cele mai regretabile. Nu numai prin împrejurările biografice, dar chiar prin structura poeziei sale, Goga este un poet de tranziție, în sensul cel mai profund al cuvîntului; el leagă gusturile estetice și atitudinile lirice a două veacuri; cu el se încheie șirul de poeți romantici vaticinari și dominația unui anume tip de poezie tradițională și se deschide discret calea poeziei moderne inaugurată

Știința contemporană a pus în evidență importanța noțiunii de sistem, ca și posibilitățile cibernetice a optimiza funcționarea unor sisteme, raport cu anumite criterii date. Ne propunem, în acest articol, să punem în evidență unele aspecte privind optimizarea sistemului educațional, așa cum apare această problemă în lumina ciberneticii, a științei sistemelor și a unei concepții modulare asupra învățămîntului.

În concepția actuală, sistemele se caracterizează prin trei mărimi: intrări, ieșiri și stări, ca și prin două funcții care stabilesc legătura dintre intrare, stare și ieșire pe de o parte; intrarea, starea, pe de altă parte. Cu alte cuvinte, în funcție de mărimile de intrare și de stare se schimbă atât starea sistemului, cât și ieșirea acestuia. Cibernetica poate fi considerată ca o parte a științei sistemelor care se ocupă de o anumită clasă de sisteme, ce pot fi reprezentate printr-un graf orientat, care prezintă minimum o buclă. Evident, în această buclă se află elementul care ia decizia.

În afară de problemele clasice de analiză și sinteză, știința sistemelor mai evidențiază și alte clase de probleme. Lăsînd la o parte problemele de taxonomie (privind clasificarea sistemelor), trebuie să menționăm preocupările legate de observabilitate, controlabilitate, sensibilitate și stabilitate. În momentul de față, în legătură cu conducerea optimă a sistemelor, apare din plin necesitatea de a identifica în prealabil structura sistemelor: nu putem conduce optim un sistem a cărui structură ne scapă.

Dacă se trece la sistemul educațional, se constată că sîntem în prezența unui sistem, mai exact a unui sistem cibernetic. Mărimile de intrare sînt de natură diversă: elevii, respectiv studenții etc. constituie o primă categorie de intrări; la aceasta trebuie să adăugăm, tot ca intrări, cadrele didactice, aparaturile materiale: energie, mobilier, echipament de diferite tipuri ca și cele informaționale — de exemplu, stocul de programe de care dispune un sistem de calcul etc. Ieșirile sînt constituite, pe de o parte, de cei ce promovează și devin calificați pentru a face față sarcinilor sociale ce le revin. Tot la categoria ieșiri trebuie să figureze și cadrele didactice care se retrag, ca și elevii care părăsesc anumite forme de învățămînt spre a trece la altele de același nivel. Este clar că ieșirea nu trebuie înțeleasă simplu, numeric, ci ținînd seama atât de numărul și de eficiența reală a absolvenților. Starea sistemului este dată de organizarea întregului sistem, de gradul de pregătire al cadrelor didactice, de dotarea materială și de programele ce trebuie executate.

Este deci demonstrat că întregul învățămînt formează un sistem și anume un sistem cibernetic. Aceasta din mai multe motive. Astfel, cadrele didactice se recrutează dintre foștii elevi — este un prim mod de a închide bucla.

CIBERNETICA

Dar sistemul educațional este unul din subsistemele sociale. Activitatea sa este urmărită de foruri de sinteză ce li sînt supraiarhizate și care, din compararea intrărilor și a ieșirilor, caută în permanență să îl optimizeze activitatea. Sistemul educațional este deci un sistem adaptabil.

Primul țel în optimizarea unui sistem este acela al stabilirii funcției obiective. Ce se urmărește în sistemul educațional? Adoptăm ideea că educația trebuie să asigure atât o formare civică corespunzătoare, cât și o educație profesională optimă. Prin aceasta ajungem la două aspecte în parte diferite. Astfel, educația civică trebuie să asigure comportarea generală, nespecifică, individuală și colectivă: comportarea față de sine și față de semenii. Educația profesională trebuie să ne facă apti pentru a contribui cât mai eficient la progresul social prin procesul muncii. Ajungem astfel la o situație în parte conflictuală: trebuie să asigurăm atât realizarea posibilităților individuale, cât și satisfacerea necesităților sociale. Problema se rezolvă, în parte, cel puțin, printr-o justă orientare școlară și profesională.

Cu altă ocazie, am arătat că procesul de învățare, de însușire a materiei predate se face mai bine, cu un randament mai mare, dacă fracționăm procesul de predare și verificăm asimilarea la intervale mici de timp. Este în fond ideea care stă la baza învățămîntului programat. Putem extinde acest concept la întregul sistem educațional, pe care îl vedem format din module care se dispun într-o structură complexă.

Evoluția individuală nu se desfășoară liniar și nici totdeauna previzibil, dacă ne raportăm la stadiul actual al cunoștințelor. Sistemul educațional trebuie să permită, din aceste motive, o permeabilitate mare la etajele inițiale, urmînd apoi o etanșare relativă a lor. Indiscutabil că problema orientării profesionale și școlare trebuie coroborată cu metodele bazate pe previziunea și teoria jocurilor, deoarece nu se pot evita situațiile competitive. Practic astăzi educația durează în întreaga perioadă activă.

Perioada pînă la 16 ani trebuie rezervată acelor module ale sistemului educa-

și modulele sistemului educațional

țional, în care timpul este afectat exclusiv studiului. Aici se transcriu algoritmi și date, dar se pune accentul și pe însușirea de algoritmi cu care avem acces la alți algoritmi și date — cum ar fi scrisul, cititul, manevrarea magnetofonului etc.

Apare deci necesitatea ca o serie de module să fie dedicate exclusiv activităților instructiv-educative, după care să urmeze alte module la care, după sistemul practicat în diverse țări, să se asigure un învățămînt nuanțat, alterînd din perioade de instrucție și perioade de producție. Experiența la noi în țară este extrem de mică în această direcție, dar pentru reușita unui astfel de sistem pledează factori puternici. În primul rînd, experiența multor țări înaintate. În afară de aceasta, importanți factori economici.

În momentul de față, la noi nu există suficiente module. Pentru a rămîne la un caz pe care îl cunoșc bine, să considerăm Facultatea de electronică și telecomunicații a Institutului politehnic București. În aceeași facultate se pregătesc: cadre didactice, cercetători, ingineri care proiectează dispozitive semiconductoare, proiectanți de aparate, proiectanți de sisteme, ingineri de întreținere, ingineri care lucrează în fabrici etc. Desigur că pregătirea lor nu se face uniform, datorită nu atât planurilor de învățămînt cit unor factori individuali. Acela care are aptitudini merg la cercetare sau în învățămînt. Ceilalți sînt absorbiți de producție. Este necesară o pregătire de cinci ani pentru a forma un inginer care în uzină desfășoară o activitate relativ simplă? Care este randamentul sistemului educațional din punctul de vedere al formării specialistului? Care este ra-

portul dintre ceea ce ar trebui el să știe și ceea ce efectiv știe la obținerea diplomei?

Sistemul educațional trebuie să fie un sistem adaptativ, la care modulele trebuie să fie de dimensiuni mici — 2-4 ani, permeabile. Cu cursuri la alegere, dar cu orientare profesională și școlară atât individuală, cât și socială, totul urmînd indicațiile cercetărilor prospective.

Se pune mai puțin problema identificării sistemului actual cit a sintezei unui sistem mai bun. Sau a sintezei unui sistem de comandă care să conducă sistemul, într-un timp minim, din starea actuală în starea dorită, optimă. Nu poate fi scopul acestui articol să rezolve probleme atât de complexe. Ne vom limita la câteva considerații generale. Modulele inițiale trebuie formate prin selectarea elevilor după calitățile lor. Educația fiind considerată ca un proces permanent, trebuie să ținem cont de interlegăturile dintre toate modulele. Vom considera aici numai nivelul „normal”, înțeles în sensul de „medie statistică”. Primele module trebuie să asigure atât algoritmi comportării sociale, cât și minimum de cunoștințe date și algoritmi — necesari integrării sale în modulele următoare. La fiecare modul trebuie avute în vedere atât posibilitățile de progres ale elevului, cât și comenziile sociale. Orientarea profesională și școlară trebuie să fie eficientă și activă. Activitățile practice trebuie să fie introduse de timpuriu în școală.

Este evident că nivelul de pregătire al elevilor în primele module, determină în bună măsură starea modulelor ulterioare. Problema poate fi privită și invers; starea nivelelor superioare influențează modulele inferioare prin gradul de pregătire al cadrelor didactice.

În concluzie, întregul învățămînt ne apare format din module, care constituie un adevărat sistem extrem de complex. Este posibil a face prevederi pe termene nu prea lungi, cu privire la dezvoltarea diferitelor module. Pentru perioade mai îndelungate, dispersia nu mai poate fi operativă. În orice caz ne apare necesară elaborarea unor modele ale sistemului educațional. Modelele care descriu învățămîntul trebuie să plece de la identificarea sistemului și să caute optimizarea sa prin introducerea activităților practice.

Prof. univ. ing. EDMOND NICOLAU

IDEI DEZBATERI ORIENTĂRI

de Macedonski și continuată cu mijloace originale de Arghezi, Blaga, Bacovia, Philippide și alții, care nu vor nega, ci vor inova în spiritul tradiției bunele poezii românești și universale. Goga a fost el însuși un continuator al marilor tradiții din diversele domenii în care a activat, știind a le da dimensiunile și nervul epocii sale. Poezia lui conține și afirma energia spirituală, ținută demnă, fermitatea și aspirațiile contraților răsănăreni, jalea și mînia mîcînită a strămoșilor lobași de pe scave, dar și sensibilitatea rănită a intelectualului epocii sale, neliniștile și frămîntările lui, nu numai pe coordonatele „dezrădăcinării”, ci ale condiției umane, în genere. De aceea, spuneam că opera lui artistică nu poate fi înghesuită în limitele unei formule unice. Ea urmează complexitatea epocii pe care o exprimă și meandrele biografiei poetului. Preocuparea artistică cea mai deliberată din scrisul lui Octavian Goga era aceea de a realiza monografia lirică a satului românesc din Transilvania, cu toate dramele și bucuriile lui, cu oamenii și idealurile lor.

Prin ceea ce are mai bun și mai durabil în poezia sa, Goga realizează o admirabilă monografie lirică a satului transilvănean, cu însușirile specifice, caracteristice pentru un anumit moment istoric al existenței sale. Pentru a descifra semnificația adîncă și exactă a versurilor lui Goga, trebuie precizat că nu e vorba de un sat etern, înțeles ca unică și indestructibilă celulă națională, hărăzit de providență să

asigure perenitatea neamului, ci de un sat bine definit, de un sat al durerii și-al revoltei, cu o fizionomie morală determinată de condiții istorice concrete.

Opera și activitatea lui Octavian Goga sînt profund contradictorii. Din ele se conturează pe de o parte imaginea poetului militant cu „pieștul zbuciumat de doruri”, purtînd în brațul său „țaria urii și-a iubirii”, privind spre soarta celor rămași în urmă, în umbra istoriei, girboviți de povara nedreptăților. E imaginea poetului social care uitîndu-și propriile necazuri și vibrînd la durerile celor obidiți, se adresează cerului într-o splendidă rugăciune: „Alungă patimile mele, / Pe veci strigarea lor o frînge, / Și de durerea altor inimi / Învață-mă pe mine-a plînge. / Nu rostul meu, de-a pururi pradă / Ursitelor maștere și rele, / Ci jalea unei lumi, pîrînte, / Să plîngă-n lacrimile mele”. (Rugăciune).

E chipul celui ce poartă în versul său „tot amarul, toată truda / Atîtor doruri fără leacuri / și viforul în care urlă / Și gem robile de veacuri”, ale oropsiților ce duc „...cu brațele-aminîdouă / A muncii rodnică povară / Subt strălucirea-nlăcrămată / A dimineților de vară”. (Plugarii). Figura acestui poet, așa cum se desprinde ea din zguduitoră frescă a satului transilvănean, încheagată în volumul *Poezii* (1905), din acel tulburător și tragic *Ne cheamă pămîntul* (1909), ecou simbolic al răscoalilor țărănești din 1907; imaginea omului înstrăinat, „fără țară”, care se simte „o lacri-

mă țirzie din plînsul unei mîi de ani”, imaginea poetului profet care se impune solemn din volumele *Din umbra zidurilor* (1913), *Cinze fără țară* (1916) și postumul *Din larg* (1939), se proiectează luminos și tragic, nu însă fără unele umbre și contradicții, pe fruntarul literelor românești, între valorile poetice de prim rang. În contrast cu acest chip luminos, se desprinde treptat, din puține poezii, e adevărat, ca și dintr-o parte din volumele de publicistică, *O seamă de cuvinte* (1908), *Însemnările unui trecător* (1911), *Strigăte în pustiu* (1915) și mai cu seamă *Mustul care fierbe* (1927) — din ce în ce mai vizibil — imaginea întunecată, brăzdată de grave contradicții, a unui om care a pășit de la lumină în întuneric, ajungînd să prezideze un guvern cu o orientare profund reacționară. Dominante rămîn, însă, în creația lui Goga marea ei valoare artistică, profundul ei patriotism, atașamentul pentru viața celor mulți și obidiți în întunericul satelor, forța ei mobilizatoare în lupta pentru unitatea națională.

Într-un stil profund original, Goga dă glas durerii Ardealului, instrunînd pe o liră magică, „cîntarea pămîntii noastre”, ținînd să implinească visul neimplinit pe-atunci al oropsiților clăcași, de-a căror jale, „ne-au răposat și moșii și părinții”. Cîntarea lui țîșnește din clocotul herbinte al vieții „din plînsul unei mîi de ani”.

ION DODU BALAN

Calculatorul — instrument al învățămîntului modern

ACEL SPECTRU AL VERIGILOR LECȚIEI...

Ideea de ordine, rigoare a fost asociată întotdeauna progresului și de aceea e reclamată peste tot, în toate domeniile de activitate teoretică și practică. În școală, cel puțin, se face din ea un adevărat portdrapel. Faptul în sine nu poate decât să înfrunescă adevărată noastră a tuturor învățămîntul presupune în primul rînd respectarea unor norme. Nu asupra acestui aspect firesc vreau să mă opresc, ci asupra unei înțelegeri rigide a noțiunii de rigoare, ordine, ceea ce, în final, duce la apariția unui fenomen contrariu celui scontat: formalism, convenționalism, inchiștarea în sine a cadrului didactic, șablonizare. Și această stare de lucruri se menține, în virtutea inerției, chiar cînd a dispărut cauza care o provocase, acolo unde inițial s-au făcut simțite practici contraindicate în activitatea de îndrumare și control a muncii cadrelor didactice, desfășurată de unele persoane investite cu această calitate oficială. Așadar gîndurile de față izvorăsc dintr-o realitate neîmbucurătoare, constatată nu o dată în învățămîntul nostru liceal. Este vorba de **absolutizarea acestei nevoi de ordine** în predarea literaturii române de către unii colegi, și în special directorii sau inspectori școlari. Pe această cale se ajunge ca lecția să fie atît de compartimentată (fărîmîțată, de fapt), încît fiecare „verigă” a ei sfîrșește prin a arăta a **dezolant pat al lui Procust** (momentul organizatoric; verificarea cunoștințelor; predarea noilor cunoștințe; fixarea cunoștințelor; tema pentru acasă...) E anacronic, dar lucrurile se petrec așa! Pe rînd, în toate aceste compartimente-boxe, trebuie să încapă ceva anume! Pe minute numărate, — nici mai mult, nici mai puțin.

Dreptul și obligația de îndrumare și control devin — paradoxal — de multe ori o frînă în învățămînt. Am auzit colegi mărturisindu-mi că își ajustează lecția după asistent (director, inspector), pentru a evita complicații la discutarea ei. Așadar, momentul organizatoric... „Cine lipsește, de ce? Cum?” etc. etc. Neapărat, însă, în atîtea minute, nici o secundă mai mult, fiindcă **metronomul „lecției-model”** nu iartă. Apoi, **verificarea cunoștințelor...** Dar dacă am o excelentă dispoziție pentru predare? Nimic mai simplu: trebuie să mi-o reprim! Dacă scotesc că am nevoie de toate cele 50 de minute pentru prezentarea noului scriitor?... Nu se poate! Ar însemna, aceasta, ieșirea

din ordine... În sfîrșit, fac verificarea din lecția precedentă. Ascult numai doi elevi despre — să zicem — **Lucașăru**, lecția finală. Imi plac expunerile coerente, pasionate. De aceea, nu-mi întrerup elevii. Uneori, îl las pe unul singur să vorbească. În asemenea cazuri am sentimentul — atît de reconfortant! — al schimbării rolurilor: pe elev îl văd la **catedră**, iar eu mă închipui **în bancă**. Și îl cunosc și mai bine, mult mai bine, procedînd așa. La **discuții** însă — surpriză! Aflu că am ascultat numai 4 la sută din... populația clasei, ceea ce este absolut nepedagogic! Trebuiau „interogați” 40—50 la sută, deci 20—25 de elevi! Și — sacrilegiu! — n-am pus note celor care au răspuns, ori nu le-am **motivată, explicat** notele! Argumentul că e vorba de elevi de 17, 18, 19 ani, care nu învață pentru notă, nu rezistă! Nici asigurarea că îi cunosc de-acum foarte bine... Trebuie, deci, să pulverizez **Lucașăru**, să-l „obțin” de la întreaga clasă, în răspunsuri de cite 1—2 fraze... De ce să ne mirăm atunci cînd ni se spune că la examenele de admitere unii absolvenți de liceu nu sînt în stare să vorbească trei minute? Dacă în școală n-au realizat niciodată această „performanță”?...

Trecînd peste „verigi”, profesorul începe uneori și sfîrșește cu predarea... Adică nu face **nimic altceva...** Ce se întîmplă la **discuții**, e ușor de închipuit. De neiertat este, mai ales, în asemenea situații, faptul de a fi escamotat **momentul „fixării cunoștințelor”**. Și ai avut de vorbit, poate, de **atmosfera** poeziei bacoviene. Ce poți „fixa” aici, în cîteva minute? Și ce mai rămîne din vraja lecției, cînd o cobori, terestru, în bilanț?

Ceea ce spun eu aici ar putea să pară fantezie. În bună măsură, așa și este. Ar fi de dorit însă să fie pe de-a-ntregul **fantezie** acel **spectru al verigilor** lecției în clasele mari de liceu, care încorsetează, pun în cămașă de forță toată **fantezia** (în cel mai bun înțeles al cuvîntului) a profesorului și a elevilor. Și atunci vom avea absolut veniți de liceu în stare să vorbească logic, convingător și cuceritor despre ce au învățat în școală de la oameni care au fost, înainte de toate, **artiști**, împătîmiți de chemarea unei profesii.

HRISTU CĂNDROVEANU

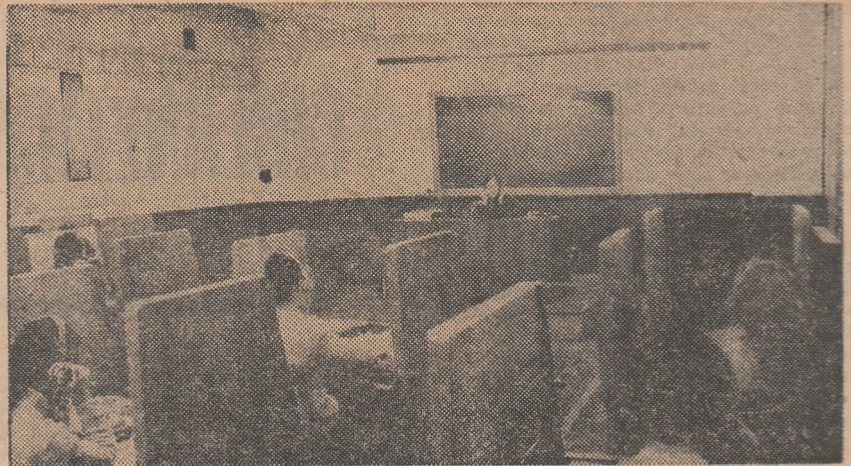
LIVRESC ȘI UZUAL ÎN STUDIUL LIMBILOR STRĂINE

Problema pe care o ridic este dacă nu cumva formele majoritare în care sînt structurate și alese textele din manualele școlare de limbi străine se îndepărtează de interesul practic și imediat al studierii limbilor respective. Răspunsul și argumentele de conivență le voi da în rîndurile care urmează.

Prima constatare este că actualele texte au, în genere, o formă expozitivă, mergînd mai ales spre descrierea situațiilor sau a faptelor și nu atît spre indicarea unui model de conversație care se pretează în împrejurarea relatată. La încheierea unui ciclu, așteptăm de la elevi să vorbească liber, dar în cadrul lecțiilor ei sînt nevoiți să citească mereu descrieri și expuneri despre cutare și cutare fapt, deprinderile de exprimare rămînd mereu în stare de latență. De ce, bunăoară, cînd este vorba despre o vizită în întreprinderi, textele se ocupă, frecvent de interiorale acestora și nu de imaginarea unor situații reale în care elevul trebuie să vorbească oferind modele de conversație? Prezentat într-o formă dialogată, lexicul ar apărea atunci în exercițiul său firesc și necesar de comunicare, servind cu adevărat sarcinilor noastre la clasă și doleanțelor pe

care le au elevii (vezi lecția „Une vîsite à l'usine «Electroputere»” clasa a X-a, școala generală).

Numeroase lecții sînt inoportune pentru stadiul la care elevii au ajuns cu studierea limbii sau, mai bine zis, nu se leagă de interesele și preocupările lor zilnice, cuprinzînd date, evenimente și locuri despre care aceștia au aflat prin mijloace mult mai comode. În manualul de limba franceză pentru clasa a IX-a a școlii generale există o serie de 8 lecții, (numerele 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16 și 17) care-i informează pe elevi asupra unor monumente și momente din istoria Franței. Dar interesul și valoarea lor practică sînt minime, pentru că ele reprezintă simple lecturi în limba franceză despre lucruri care au fost sau care pot fi cunoscute de elevi și pe alte căi. Socotînd că parcurgerea acestor lecții preînde o durată mai mică de două luni de zile, să ne imaginăm consecința imediată pe care o are asupra elevului, privită prin unghiul nevoii lui de comunicare. Pentru că, întîlnind pe stradă un francez, să zicem, și vrînd să schimbe cu el cîteva cuvinte, nu-i va putea în nici un caz vorbi acestuia despre turnul Eiffel, despre Sena, Bretania, despre epoca Rezisten-

Lecție în laboratorul lingvistic al Universității București

ței sau despre savantul Pasteur, ci, cum bine trebuie să-și închipuie oricine, despre lucruri care intră în perimetrul preocupărilor de fiecare zi. Asemenea lecții de informare nu ar fi recomandate pentru etapa școlii generale cînd elevii minuiesc încă destul de greu instrumentele limbii străine, potîncîndu-se în construcțiile cele mai simple. În locul lor și al multora de acest fel ar trebui introduse așa-numitele texte-situație, care, simulînd o împrejurare oarecare, să-i ofere elevului modelul virtuții conversației pe care o va avea de susținut, cu elementele și construcțiile cele mai curente și nu folosind tipare livrestii.

Legat strîns de aspectul acesta și de text în general se ivește o altă problemă, anume dacă conștientizarea fenomenelor de limbă trebuie să se obțină din primele clase sau nu. Perioada practicii pedagogice de la universitate îmi amintește o situație în care, după susținerea unei lecții de specialitate, un asistent m-a criticat pentru că folosisem în fața elevilor forme gramaticale pe care ei nu le studiaseră încă. Întîmplarea m-a obsadat în toată perioada următoare și, gîndindu-mă adesea la mobilul ei, am sfîrșit prin a crede că asistentul meu nu avea dreptate. Aș vrea să mă creadă toată lumea că dacă am ajuns să pot conversa într-o limbă

străină, rezultatul îl datoresc nu exclusiv de teorie și explicații gramaticale din facultate, ci acelor agreabile ore de lexic în care eram invitați să vorbim cît mai mult. Și nu vorbeam, maidecît despre turnul Eiffel și altele cu acel aer de prețiozitate care transpare din textele unor lecții, ci ne închipuiam pe rînd într-un magazin, la ziua de naștere a prietenului nostru, la poștă, expediînd un colet sau telegramă, pe stadion, în ziua unui meci de fotbal, într-o librărie ori în salonul unei croitorii și așa mai departe. Iar asistenta, care conducea seminariile acestea, introducea cu discreție expresii și structuri verbale tipice, formule de mulțumire, de salut etc. pe care le însușeam, fără a ne gîndi vreodată la fenomenul gramatical de care se legau. Pentru că, zicea ea, studiul limbii, conștientizarea faptelor de morfologie și sintaxă încep de la practica vorbirii și nu invers. Întorcîndu-ne acum la manualele și metodică limbilor străine pentru școala generală și chiar liceu, se constată că ele mențin în chip prețios dependența dintre noțiunile de gramatică și structura lexicală a lecțiilor.

Prof. S. SELAGEA
Vața de Jos, jud. Hunedoara

STUDIAREA GEOGRAFIEI PATRIEI PE REGIUNI NATURALE

Dacă ținem seama de particularitățile intelectuale și de vîrstă ale elevilor de posibilitățile lor de sistematizare și de sinteză, cunoștințele geografice despre țara noastră ar trebui să se predea în mod diferențiat în cele două clase în care se studiază geografia patriei. Studiînd însă programa, observăm că numai repartizarea orelor pe capitole diferă de la o clasă la alta. Astfel, pentru condițiile naturale, la clasa a VIII-a sînt afectate 10 ore, în timp ce la clasa a XII-a 14 ore. Populația se predă în 4 ore la clasa a VIII-a și 3 ore la clasa a XII-a, iar geografia economică în 17 ore la clasa a XII-a și 10 ore la clasa a VIII-a.

Față de această situație, profesorul este nevoit să predea cunoștințele aproape la același nivel sau dacă nu, să supraîncarce cursul la clasa a XII-a, uneori, așa cum sugerează și programa cu elemente nesemnificative. Elevul este obligat de cele mai multe ori să memoreze, de la o etapă la alta, o cantitate mare de date și fapte lipsite de valoare pentru dezvoltarea lui intelectuală și pentru activitatea sa ulterioară în cadrul societății.

Considerăm că trebuie să se renunțe la prezentarea ciclică a cunoștințelor, prin introducerea în clasa a XII-a a studiului pe regiuni naturale. Studiul pe regiuni naturale a Patriei dă posibilitatea profesorului să descrie și să explice principalele trăsături ale peisajului geografic, să scoată în evidență marile transformări ale naturii de către omul contemporan, valorificarea resurselor locale și repartitia teritorială a forțelor de producție ce au luat un mare avînt în ultimii ani în țara noastră. Prezentarea pe regiuni naturale ar pune în evidență aspecte diverse, cum ar fi, importanța crescîndă a factorului uman, industrializarea și urbanizarea, formarea regiunilor de polarizare și a zone-

lor de dispersare economică, mutațiile profesionale, în concluzie, schimbările considerabile sociale și demografice din țara noastră și transformările economice pe care omul le produce în mediul geografic.

Acest curs final de geografie, consacrat geografiei Patriei, are o mare importanță pentru educarea politico-ideologică a elevilor. Cu ocazia acestui curs, elevii capătă informații privitoare la economia țării, la construirea societății socialiste multilateral dezvoltate, la problemele ridicate de planul cincinal și la planul de perspectivă pentru fiecare regiune studiată în parte.

În predarea geografiei Patriei nu pune în primul rînd problema de stabilire ce trebuie și ce nu trebuie menținut, ci, cum trebuie structurată și repartizată materia. Nu putem fi de acord cu cei care susțin că în clasa a XII-a predarea trebuie să ducă la o cunoaștere mai amănunțită pe bază de localizări și date statistice, ci sîntem pentru înțelegerea fenomenelor geografice, interpătrunderea și interdependența lor. În ambele clase, țînd seama de particularitățile de vîrstă, profesorul trebuie să aibă în vedere, extensiunea totală a fenomenului, complexitatea reală și integrală a fenomenelor etc.

Iată de ce, este necesară întocmirea unor programe de predare a geografiei Patriei mai judicioasă, elaborate, care să satisfacă cerințele unui învățămînt științific și să stea la baza editării unor manuale și atlase școlare la nivelul exigențelor mondiale, să imbine în mod armonios procesul de transmitere a cunoștințelor geografice cu procesul de dezvoltare a patriotismului socialist prin cunoașterea cît mai temeinică a realizărilor din țara noastră.

Prof. ION PANAIT
Liceul „D. Bolintineanu”
București

CONTROLUL ȘI ÎNDRUMAREA ACTIVITĂȚII INSTRUCTIV-EDUCATIVE DIN ȘCOALĂ

(II)

Pornind de la normele școlare în vigoare și de la experiența învățământului nostru de cultură generală, vom încerca să prezentăm aspectele mai importante privind concepția și sistemul de lucru ale directorului în controlul și îndrumarea procesului instructiv-educativ din școală. În analiza și evaluarea muncii profesorilor la clasă, precum și a nivelului de pregătire a elevilor, directorul trebuie să pornească de la sarcinile mari puse de partid și de stat în fața învățământului nostru, într-o etapă sau alta, de la conținutul programelor și manualelor școlare, care stabilesc pentru fiecare obiect de învățământ și pentru fiecare an de studii volumul de cunoștințe, priceperi și deprinderi, principalele aspecte educative. Punctul de referință îl constituie tocmai aceste importante documente pedagogice, care reflectă concepția noastră despre școală, cerințele societății noastre în privința culturii generale a tineretului și a profilului său moral. Numai în măsura în care aceste obiective au fost realizate la o clasă sau alta, la un obiect sau altul, de către un profesor sau altul, putem să apreciem dacă ne aflăm în fața unui bun profesor, a unei predări eficiente. Nici un test sau alt experiment, care nu va lua în considerare și nu va porni, în primul rând, de la aceste cerințe ale programelor și manualelor școlare, nu va reuși să ne prezinte o imagine reală a nivelului învățământului într-o unitate școlară sau alta. Atunci când vorbim despre programele școlare este bine să nu pierdem din vedere un aspect important, după părerea noastră și anume că acestea pot fi realizate în cerințele lor maxime și minime, iar în aprecierea nivelului de pregătire a elevilor să ținem seama că, astăzi școala nu mai este singurul factor de care depinde buna pregătire și informare a tineretului.

Programarea de către director a controlului și îndrumării procesului de învățământ.

În funcție de caracterul și mărimea școlii, directorul împreună cu directorii adjuncți și cu șefii de catedră, ar fi indicat să-și întocmească un program lunar de vizite și asistențe la lecții. În stabilirea acestui program este potrivit să se țină seama de specialitatea și experiența directorului și directorilor adjuncți la repartizarea profesorilor și claselor ce urmează a fi controlate. Din lucrările pedagogilor străini la care ne-am referit în articolul precedent, am desprins printre altele și întrebarea: Cum poate directorul să contro-

leze și să îndrume activitatea acelor profesori care au o altă specialitate decât a celui care efectuează controlul? La timpul potrivit am încercat să dăm un prim răspuns, bazându-ne atât pe experiența noastră, cât și pe practica din multe alte țări. Am dori să completăm răspunsul nostru la această importantă și actuală problemă, cu părerea că un bun director de școală trebuie să aibă cel puțin câteva cunoștințe cite i se cer unui elev, pornind de la faptul că directorul a absolvit, la timpul său, un liceu de cultură generală. Directorul împotrându-și cunoștințele la nivelul liceului va putea îndruma cu competență activitatea celorlalți profesori, lăsând la o parte pregătirea pedagogică și psihologică unde se cere să se ridice deasupra tuturor profesorilor din școală. Din discuțiile avute cu un număr însemnat de directori de licee, a rezultat că această pregătire este realizabilă și absolut necesară și pentru prestigiul directorului în fața elevilor și a părinților acestora.

În stabilirea programului de asistențe la clasă, la începutul fiecărui an școlar, este bine ca directorul să-și îndrepte atenția, în primul rând, către proaspelții absolvenți numiți în învățământ, către cadrele didactice nou venite în școală, în urma transferărilor anuale ale personalului didactic, precum și către acei profesori care în anul școlar precedent au obținut rezultate mai slabe la clasă. De asemenea, se va da prioritate claselor de început ale liceului, constituite în urma concursului de admitere cu elevi veniți din mai multe școli, precum și claselor terminale ale școlii, care se cer să stea în atenția întregului colectiv pedagogic al școlii. Este indicat ca, în funcție de mărimea școlii, fiecare profesor să fie asistat la clasă de către director sau unul din adjuncții săi, cel puțin o dată pe trimestru, la un număr de 3-4 ore consecutive.

Pregătirea și documentarea directorului pentru asistențe la ore.

Fiecare asistență se recomandă să fie, în prealabil, temeinic pregătită, în funcție de scopul propus a fi realizat prin asistența respectivă. Pregătirea începe, de regulă, prin examinarea planului calendaristic în vederea stabilirii temei lecției de zi, apoi prin consultarea programei și a manualului școlar. Prin consultarea acestor documente școlare directorul se informează asupra volumului de cunoștințe prevăzut de programă și manual, a scopului care se

urmărește prin predarea temei respective, cât și a indicațiilor metodice prevăzute de programă. De asemenea, directorul va consulta și metoda predării obiectului respectiv pentru a-și împropăta cunoștințele referitoare la metodele și procedeele recomandate pentru capitolul respectiv din programă și manual. În timpul pregătirii sale este indicat ca directorul să examineze și catalogul clasei, pentru a se informa asupra situației la învățatură a elevilor la obiectul respectiv. Va urmări care sînt elevii cu rezultate bune și foarte bune, precum și elevii care întâmpină greutăți, sau manifestă dezinteres pentru studiu, frecvență, notări, precum și situația clasei în general. De un real folos în pregătirea directorului îi sînt și observațiile și recomandările făcute profesorului respectiv la ultima asistență, care le găsește în registrul de asistențe al școlii. Revăzînd observațiile și deosebi recomandările asistențelor anterioare, directorul are posibilitatea să verifice progresele făcute de profesor în îmbunătățirea și perfecționarea continuă a pregătirii sale de specialitate și pedagogice, a sistemului de lucru cu elevii.

Pregătirea și documentarea directorului pentru asistența la lecții trebuie să se încheie prin stabilirea obiectivelor ce își propune să le urmărească la fiecare profesor în parte.

Obiectivele urmărite în cadrul asistențelor la clasă.

Obiectivele care pot fi urmărite cu prilejul asistențelor la lecții sînt numeroase și variate. Ele se stabilesc în funcție de obiectul de învățământ, de profesorul la care se asistă (se are în vedere pregătirea, experiența la catedră), de anul de studii, de etapa anului școlar, de baza materială și didactică a școlii etc.

Așa cum arătam, la stabilirea programului de asistențe la lecții, în centrul atenției conducerii școlii trebuie să se afle tinerii absolvenți, care au cea mai mare nevoie de ajutor și profesorii nou veniți în școală, pentru a-i sprijini să se familiarizeze cu cerințele și stilul de muncă al noului loc de muncă, pentru încadrarea lor în colectivul pedagogic.

În cazul tinerilor absolvenți, directorul va urmări în primul an de școală dacă aceștia au pregătirea necesară cerută de programele și manualele școlare și pot să facă față, din acest punct de vedere, claselor la care sînt repartizați. Experiența arată că uneori nu există o concordanță suficientă între pregătirea pe care o primesc studenții în cadrul diferitelor facultăți și

cerințele învățământului liceal, din care cauză tinerii absolvenți mai au mult de studiat cînd apar în fața clasei. Numai după ce directorul s-a convins de buna pregătire a tinerilor profesori își va propune obiective de ordin metodic și pedagogic. Existența catedrelor de specialitate din liceu constituie pentru cadrele didactice începătoare un mijloc prețios pentru completarea cunoștințelor de specialitate și pentru însușirea artei predării.

Această cale se recomandă să fie urmată și în cazul profesorilor transferați în școala respectivă, cu deosebirea că de astă dată este vorba de cadre didactice formate, cu experiență, față de care se pun alte cerințe. Golurile în pregătirea de specialitate ori metodică nu mai pot avea scuze și, în consecință, directorul este chemat să ia măsurile pe care le crede de cuviință.

Transpunerea în viață a programului pedagogic de modernizare a învățământului pune sarcini noi în fața directorului. Controlul și îndrumarea, zi de zi, a procesului instructiv-educativ primesc un conținut nou, un sens nou. Școala este chemată să ofere elevilor un învățământ modern, într-un spirit înnoit, să opereze cu o tehnologie didactică adecvată.

Înregistrarea și valorificarea observațiilor făcute în timpul asistențelor la clasă.

Asistînd la ore, directorul își consemnează întregul proces de desfășurare a lecției. În legătură cu acest aspect al activității directorului s-au emis păreri contradictorii, pe care le găsim enunțate în diferite lucrări de specialitate. Așa, spre exemplu, în lucrarea „Elementary School Administration”¹⁾ se face observația că „luarea unor note, în timpul vizitei, de către director, îl poate tulbura pe profesor, făcîndu-l să-și piardă puterea de concentrare, sau uneori chiar increderea”. În schimb, Roberto Giannarelli și Gaetano Pace²⁾ consideră că notele directorului făcute cu prilejul asistențelor la lecții sînt necesare pentru convorbirile ce se vor purta cu cei controlați. De aceeași părere este și pedagogul polonez Wojtulewicz Bolestaw³⁾.

Pornind de la răspunderea ce îi revine directorului în controlul și îndrumarea procesului de învățământ, fapt cunoscut de întregul personal didactic al școlii, nu vedem de ce nu ar fi indicat ca directorul să-și facă însemnările necesare, care, cu cit vor fi mai complete, cu atît îi vor servi mai bine în relieful părților pozitive, la stabilirea îndrumărilor pentru fiecare etapă a lecției.

Conf. univ. dr. TRAIAN POP

¹⁾ Burr, James B. s. a. Elementary School Administration, Allyn and Bacon, 1963.

²⁾ Roberto Giannarelli-Gaetano Pace — Funzioni Administrative e didattiche, Firenze, Ed. Felice Le Monnier, 1963.

³⁾ Wojtulewicz Bolestaw: Z. Praktyki hospiatycznej dyrektora szkoly. In: Niwa szkola, Warszawa, 1963, nr. 7-8, p. 41-42.

Școală fără ziduri

Generosul calendar al școlii se adaptează sugestiv fluxului modernizator tocmai în perioada cînd s-ar spune că domnesc toriditatea și răgazul. La confluența anilor școlari transpare reconfortant înnoirea.

Retranscris încît să fie un calendar al perfecționării, al permanentizării accesului la informația, metoda, viziunea, cele mai funcționale, acesta înfățișează schema unui ciclu deschis atît către experiența din urmă și rodul ei posibil, cît și către creația (munca) didactică din anul ce vine a fiecăruia dintre profesori. Deci, vara aceasta, calendarul este spațiul unde conviețuiesc perfecționarea și vacanța.

Profesorii și-au notat în agende (care au schimbat cataloagele) propriile nume. Prin autoperfecționare își sînt lor înșiși profesori și elevi. Să nu uităm nici noi examenul de definiție, început încă de la 1 iulie, sau colocviul pentru gradul II și multitudinea cursurilor și taberelor pentru profesori și învățători, pentru toate treptele de învățământ, pentru toate filele de calendar. Vom spune: un iulie al perfecționării.

Cursurile se succed mai înțelepțește, pe cînd concursurile ne impart pur și simplu în cei care le dăm și cei care nu. Și totuși, pînă la urmă, toți sîntem în concurs. Priviți înfri-

CALENDAR

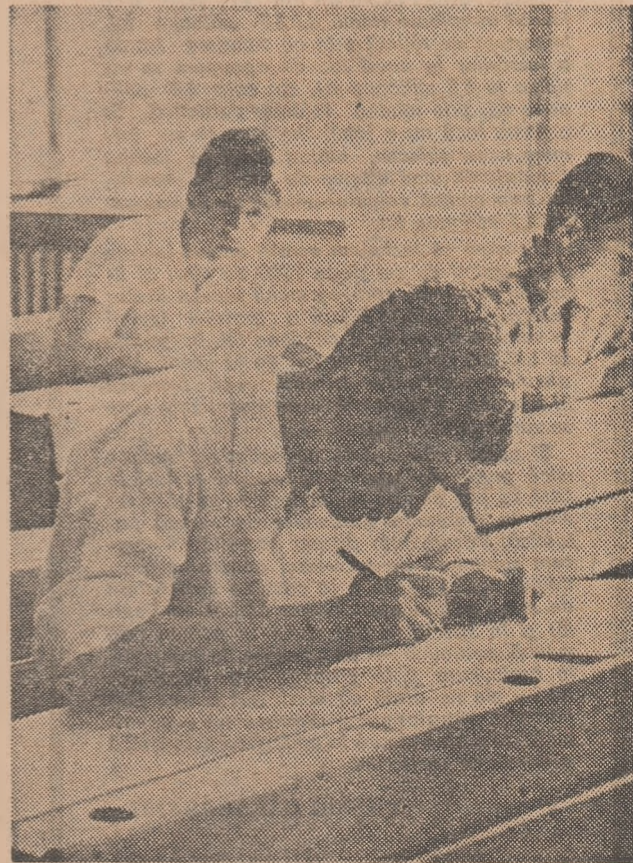
gurarea candidaților de felurite vârste, la școli, la universități, la trofeele competițiilor științifice — în iulie, 5 elevi ne reprezintă la olimpiadele internaționale de fizică (Sofia) și 9 la cea de matematică (Bratislava) — artistice — la Dalles se deschide expoziția națională a plasticii școlare — sportive. Și cred că sînt nenumărate și competițiile odihnei! Poate intrucît odihna este un anuș al muncii.

Munca devine, din ce în ce, un fel de prenume al școlii ca de altfel al întregii creații sociale și productive românești. Un exemplu dintre cele mai recente: memorabilul simpozion „Pregătirea pentru muncă, obiectiv al învățământului” (Alexandria) a fost dublat de o expoziție. Nu una de sfîrșit de an, ci una a muncii continue, a perfecționării muncii și prin muncă. Putem vorbi despre o vară-muncă a calendarului.

Dintre sărbători, purtați-vă gîndul la aniversarea unei modeste școli generale — cea din Arcani, Gorj. La 4 iulie, împlineste 150 de ani. Vîrsta revoluției lui Tudor Vladimirescu.

Multe alte școli își vor sărbători începutul existenței odată cu noul început, al cursurilor din septembrie. Și astfel, calendarul boltește armoniile verii de la închiderea de acum pînă la deschiderea din toamnă.

GH. ANCA

Examene... examene

**La școala
tonifiantă
a muncii**

Prezența elevilor pe șantierele de muncă voluntar-patriotică a devenit una din tradițiile vacanțelor de vară. Ca și anul trecut, și în alți ani, mii de elevi au schimbat, la începutul acestei veri, după ultima zi de curs, uniforma de școlar, cu uniforma de brigadier, angajându-se într-o pasionantă activitate pe sute de șantiere de mare importanță economică, socială și edilitară.

La Hunedoara, 11.000 de elevi din județ vor fi prezenți în această vară pe șantierele muncii voluntar-patriotice. La lacul Cotra, lângă Simeria, elevii liceului din localitate au început lucrările de amenajare a unei baze de agrement a orașului. Amenajări de ștranduri, terenuri de sport, stadioane, efectuează și elevii liceului „Decebal” și ai liceului industrial de construcții din Deva ca și elevii liceelor din Călan, Brad, Orăștie sau ai școlii profesionale din Gurabara. În municipiul Cluj și în împrejurimile sale s-au deschis 20 de șantiere de muncă voluntar-patriotică.

Sute de elevi ai județului Bacău ajută la efectuarea diferitelor munci ale câmpului în 12 ferme ale întreprinderii agricole de stat Bacău. Și, pretutindeni; la ferma Sănduleni, unde string finul, sub munte, la ferma vitipomicolă Otuz unde culeg cireșe și căpșuni, în grădina de legume a fermei Letea, ei învață ce este munca, își aduc contribuția — după puterile lor — la propășirea economică a patriei.

Pentru elevii liceului „Dinicu Golescu”, din Cimpulung-Muscel, membri ai brigăzii „Argeș-21” — care și-a creat o adevărată tradiție în munca voluntar-patriotică — Combinatul de materiale de construcții de la Valea Mare constituie locul unde mulți dintre ei vor lucra peste cîțiva ani ca muncitori sau maeștri, economiști sau ingineri. Este cu atât mai mult explicabil entuziasmul și dăruirea cu care lucrează ei aici fie la estacada de transportat calcar de la carieră, fie la linia ferată pentru intrarea materiilor prime și materialelor, fie la expedierea cimentului.

La Bușteni, în Valea Cerbului, tinerii din județul Prahova construiesc prin muncă voluntară-patriotică noul complex turistic și sportiv „Perla Caraimanului”. Și pentru elevii care se află pe acest șantier, munca voluntar-patriotică a intrat în tradiția școlii. Elevii Grupului școlar profesional „1 Mai” din Ploiești, întâlniți în această vară aici au muncit în alte veri pe șantierul șoselei Cimpina—Comarnic, în campaniile agricole la fermele din apropierea orașului, la Fabrica „1 Mai”. Și, cu aceeași pasiune ca și în verile precedente pe alte șantiere, elevii din anii II și III ai Grupului școlar profesional „1 Mai” muncesc în vara aceasta pe șantierul „Perla” la săparea aliniamentelor fundațiilor.

Prin munca tinerilor, a elevilor de liceu din Tecuci, s-a amenajat în apropierea acestui oraș un lac cu o suprafață de 28.700 de metri pătrați și cu o adâncime de doi metri și jumătate. Pînă acum au fost executate aici lucrări în valoare totală de 3,7 milioane lei. Important de reținut este că valoarea totală a lucrărilor la acest lac de agrement se va ridica la 8,8 milioane lei, din care 4,8 milioane lei, prin muncă voluntar-patriotică. Și aceasta încă nu e totul. După ce se va termina acest obiectiv, alături de el va începe amenajarea unui eleșteu de pescuit sportiv, tot prin muncă voluntar-patriotică, în valoare de 2,5 milioane lei.

Nu vrem să încheiem aceste rânduri înainte de a aminti de cei peste 1300 de elevi ai liceelor gălățene care pe malul lacului Brateș construiesc o nouă fază a orașului Galați în valoare de peste 2 milioane lei, în vreme ce alți 200 de colegi ai lor, de la liceul „Vasile Alecsandri”, din același oraș, lucrează în comuna Măstăcani la un canal prin care se vor iriga 220 hectare.

Și aceste câteva date nu oglindesc decît o mică parte din porțiunile imensei acțiuni în care se pot angaja mii de elevi ai țării reuniți în ambianța șantierele de muncă patriotică. Văzute prin prisma necesității — recent subliniată de secretarul general al partidului nostru — de a se crea un larg curent de masă pentru participarea tuturor cetățenilor și în special a tineretului la acțiuni de muncă patriotică — pe șantiere, în industrie, în agricultură și în gospodărirea localităților — ele ne arată că elevii pot aduce prin hărnicia, entuziasmul și dăruirea lor o contribuție de mare valoare la edificarea economică a României socialiste.

VICTOR CALARAȘANU

VACANȚA '71

văzută de...

...profesorul TUDOR OPRIȘ:

„Cred că ar fi nevoie de o înnoire în concepția noastră despre vacanță”

În mod obișnuit vacanța e un amestec ambiguu de organizare și improvizație, de hazard și de programare.

Pentru elevul zilelor noastre însă, vacanța se cere să aibă un sens, să fie pusă sub semnul unei preferințe, unei pasiuni, unei îndărătnicii creatoare. S-ar putea vorbi despre o idee centrală care, asemenea unui magnet să atragă pilitura de fier a celorlalte clipe, să adune plăcerile centrifuge. Cred că elevul ar trebui să fie invitat să reflecteze din timp și să opteze pentru o anumită idee care să străbată vacanța ca un fir roșu și s-o individualizeze. Astfel el va putea vorbi despre acea vacanță în care, mînat de un spirit faustic, a experimentat un procedeu tehnic personal, a lucrat pe un șantier național sau arheologic, a muncit o lună într-o fabrică agonisind bani pentru a-și cumpăra 2—3 cărți rare sau un mic aparat de filmat. Sau, despre acea vară în care a cules cîntece bătrînești, s-a întîlnit cu cîștigătorii olimpiadei de matematică, și-a pregătit volumul de debut, a explorat un traseu nou în munți. Această activitate polarizantă, cu profunde rezonanțe în formarea cetățenească, cultivarea unei pasiuni sau lărgirea orizontului cultural rămîne adînc întipărită în amintirea lui, pune o piatră de temelie la biografia sa spirituală.

Pe latura cealaltă, a asigurării de către organizatori a unui cadru material de petrecere al vacanței, cît mai variat și de natură să acopere o arie cît mai largă de interese și preocupări (să nu uităm că jumătate din populația școlară a țării este cuprinsă anual în acest sistem), cred că ar fi nevoie de o înnoire în concepție.

Preferințele elevilor de azi se îndreaptă mai puțin către taberele-pensiune cu program închis, șablonizat și cu regim sanatorial. Cei mai mulți ne sugerează organizarea de tabere mobile de corturi cu caracter expediționar, ne cer perfecționarea și intrarea în tradiție a taberelor stabile profilate pe interese, excelente ca idee, dar încă deficitare în privința conținutului specific și selecționării participanților. Nu e firesc ca elevii cu preocupări literare (incluzînd aici și pe redactorii de reviste școlare) să fie pulverizați în această vară în trei tabere mici, în trei serii deosebite și amestecați cu reprezentanții altor „pasiuni”, cînd puteau fi foarte simplu reuniți într-o tabără începătoare și într-o singură serie, ceea ce ar fi facilitat schimbul de experiență și ar fi ușurat enorm organizarea activităților specifice.

Mulți elevi solicită o lărgire a inițiativei de a organiza microexpediții pentru cercetări personale, care să beneficieze, ca și excursiile organizate prin O.N.T. sau prin oficiile de turism ale tineretului, de reduceri la transport și cazare. Nu rareori se manifestă dorința deschiderii unor șantiere locale și naționale, a unor șantiere arheologice, incredinate pe timpul verii unei școli sau unor grupuri de școli.

Am putea adăuga doleanța aproape unanimă de lărgire a schimbului cultural cu elevii din țările vecine și din întreaga lume.

Sînt doar cîteva sugestii care, alături de o bună pregătire psihologică a vacanței, vor contribui, sperăm, la ceea ce în mod general numim modernizarea vacanței.

...medicul ARCADIE PERCEK:

„Individualizarea vacanței reprezintă o condiție esențială a reușitei”

În practica activității de creștere a copiilor, pedala se pune — conform unei false aprehensiuni — atît din partea personalului didactic cît și a familiei, mai ales asupra procesului de învățămînt, spre care se focalizează vehement toate aceste energii însumate. Vacanța se interpune în acest proces doar ca un hiatus de scurtă durată, ca un simplu interval de timp, care acționează prin el însuși, neavînd nevoie de nici o prelucrare. Așa se explică, după părerea mea, carențele care se manifestă în modul cum se desfășoară ea, faptul că încă nu există o concepție bine cristalizată despre conținutul și — aș zice — despre metoda ei, despre îndatoririle exprese ale profesorilor și părinților în această perioadă. Există aici — cred — încă mult diletantism și un spirit de „laissez faire, laissez passer”, care alimentează practici diametral opuse de la familie la familie, de la profesor la profesor. Vacanța copiilor e și vacanța lor... În acest caz, elevului nu i se mai

Ca în fiecare vară reconstituim itinerarele vacanței și după scrisorile sosite la redacție. Două dintre ele, primite recent, ne informează că iubitorii culorilor și ai penelului — mici artiști plastici din Iași — au poposit sus, în Nordul Moldovei, acolo unde meșteri iscusii au înfățuit minuni de artă arhitecturală.

La tabăra de creație „Voroneț”, de unde am primit fotografia de mai sus, elevii stau ceasuri la rînd ascultînd poveștile de demult ale bătrînilor.

face nici o observație, nu i se mai pune nici o restricție. Cărțile sînt aruncate cit colo, iar ei se dăruie cu sete unei frenetice activități de joacă. Întreruptă numai de orele prelungite de somn. Alteori, părinți energici și stăruitori alcătuiesc riguroase programe de învățătură și de lectură, de meditații — efectuate de... „dascălii cei mai buni” din oraș (și) — pe care le urmăresc atent. Vacanța își pierde astfel funcțiile specifice, pufînd chiar genera o anumită sașietate pentru activitatea intelectuală.

Din nefericire, majoritatea opțiunilor se divid între aceste modalități extreme. Dar, cum se întîmplă în majoritatea cazurilor, drumul între două adevăruri extreme este de obicei pe undeva pe la mijloc. Vacanța trebuie să fie o asociere rațională de elemente igienice, pedagogice și culturale. În nici un caz nu se cuvine lăsată la voia întîmplării.

În contextul variatelor activități reconfortante și în același timp educative în care pot fi antrenați copiii pînă la începerea noului an școlar, un loc special trebuie să-l ocupe, după mine, exploatarea disponibilităților creative, valorificarea aptitudinilor, inclinațiilor și talentelor copiilor de toate vîrstele, lucru care, în același timp, îi recrează, le dă satisfacții spirituale și le îmbogățește sufletele. Tuturor acestor dotații native este util să le creăm în răstimpul celor trei luni un cadru ambiental pentru o desfășurare propice. În această ordine de idei aș vrea să subliniez că, după părerea mea, individualizarea vacanței reprezintă o condiție esențială a reușitei. De aceea lecturile, programele de televiziune, filmele și celelalte activități recreativ-distractive trebuie bine dozate și selectate, în funcție de configurația afectivă și intelectuală a copilului.

Este păcat că vacanța, căreia îi sînt proprii atîtea potențe instructiv-educative, poate fi transformată, din neatenția părinților sau a profesorilor, într-un pernicios deșert afectiv și intelectual. De asemenea, este surprinzător că nu s-a găsit încă modalitatea ca părinții să fie din timp instruiți, chiar în cadrul școlii, asupra metodologiei științifice de consumare a vacanței. Dar poate că acest lucru se va face de aici înainte...

...poeta ANA BLANDIANA :

„Nu ruperea legăturilor cu
școala, ci transformarea lor
în relații mai calde, mai libere,
mai pasionante“

La vacanța mare nu mă pot gândi decât ca un elev. După ani de trecut și albia prin care au curs pentru mine se învecinează adesea mai mult cu seara decât decât cu banca scrijelită de amintiri. La vacanța mare nu mă pot gândi decât de seara din banca în care o așteptam de pe la mijlocul primăverii. Vacanța mare, șir idilic de zile viaducte teze și scoateri la răspuns, teritoriu liber al copilăriei, domeniu al proiectelor de excursii fantastice părăsite pentru și mai fantastice lecturi, pămint al fâgăduinței nebulos mereu, în tovar sau trecut, vacanța mare, vară nostalgică și neînfrântă, căreia francezii utopici i-au dat un nume defectiv de singular...

S-ar putea scrie poeme întregi despre ea, dacă, eliberată din pengiile și dantelele nostalgiei, nu mă aruncam în vacanța mare ca pe o mereu dezamăgitoare linie. Așteptam săptămâni întregi să vină, o primăvară și mă împodobeam cu toate promisiunile ei apoi așteptam săptămâni întregi să treacă. Sperând și gol părea ideal din înghesuiala banală a obligațiilor școlare, odihna ei totală spăina de neapărat în oboseala sfârșitului de an, dar o dată începută, zilele ei erau lungi și calde, amănunțit mălăciul, după care tinjusem atâta, la pământ sepele încredințat, frumoasele plecări în bășca se zăreau cu dorul de casă, dorita vacanță se așeză cu dorul de școală. Sore sfârșitul lui mălăciul începând să dau tircoale papetărilor, fermecată de mărșău lor de hirtie neînchepută, de curiozitate neînchepută, de creștina neascuțite

Încă și de penite noi. Când totul era apretat și ireproșabil, când nimic nu mai lipsea și fiecare obiect era gata de start, mă porneam să aștept cu o nerăbdare mereu mai neascunsă, mereu mai exasperată, întâlnirea cu colegii, noile cărți, noile materii, noii profesori, școala!

Au fost ani în care între splendidul început al vacanței și splendidul început al anului școlar, școala a încercat să ia în stăpânire și să organizeze libertatea fără țărături a verii elevilor. Era ciudata inițiativă a așa-numitelor „tabere de curte“. Trebuia să ne prezentăm în curtea școlii la ora 9 dimineața și să stăm până la prânz. Era o curte patrată, lipsită total de verdețură, formată din spatele înalt și fără ferestre al clădirilor înconjurătoare. „Tabăra de curte“ era înțeleasă adlitteram, în sensul că petreceam dimineața jucându-ne în acel careu arid, sub supravegherea cite unui profesor a cărui principală atribuție era să nu ne permită ieșirea din curte înainte de ora fixată.

Evident, nu acest fel de organizare lipsea vacanței noastre pentru a o apropia de ideal. Mi-ar fi greu să precizez care ar trebui să fie rolul școlii în vacanța elevilor, dar, dacă stau să-mi amintesc, cred că ceea ce mi-aș fi dorit, ca elev, era nu ruperea legăturilor cu școala pe timpul verii, ci transformarea acestor legături în relații mai calde, mai libere, mai pasionante. Nu voiam să nu-mi mai întâlnesc profesorii, ci să-i întâlnesc în afara programei încărcate și a programului aglomerat, să mă apropiez de ei în afara oricărei obligații, să-i pot întreba și să-mi poată răspunde, să mă poată întreba și să le pot răspunde, în afara sistemului de note și de măsurători. Desigur, nimic mai greu decât „organizarea“ unei asemenea libertăți sufletești! Nici nu știu dacă dificultatea unei asemenea împliniri ține de o știință sau de o artă. Pentru că vacanța mare nu este pentru elev numai acele reconfortante și formidabile trei săptămâni la munte sau la mare, nici numai vizitarea unor orașe, muzee, ci însuși sentimentul libertății deprins vară de vară, a libertății pe care trebuie să învețe să și-o administreze, a libertății care trebuie nu numai să nu-i lipsească, dar nici să nu-i prisosească vreodată.

O vacanță este atât de asemănătoare unui poem, încât o vacanță perfectă este la fel de imposibilă ca un poem perfect. Marele lor farmec e că tindem neconștient spre ele, fără teama că le-am putea atinge cândva. Spun teamă, pentru că știu că mai greu de purtat decât un vis nerealizat, este numai un vis realizat în întregime.

...eleva IRINA GORUN :

„Vacanța e a noastră. Să fim
deci și noi organizatorii ei“

Dacă la vârsta de 10 ani puteam fi duși de mână pe cărările vacanței și dădăciți, acest sistem nu mai poate fi folosit la vârsta adolescenței. Având conștiința vacanței, noi îi impunem opțiuni-

le noastre, o acceptăm, dar nu întotdeauna așa cum ni se oferă, o modelăm, pentru că nimic nu este mai searbăd și mai descurajant ca o vacanță lipsită de profit spiritual.

Părinții, singuri, nu ne pot ajuta, căci tovarșia vîrstelor apropiate este strict necesară adolescențului.

Noi singuri nu putem găsi o soluție multumitoare. Trebuie să intervină ca mediator un organizator și nu numai unul, ci școala, organizația U.T.C. și, mi-aș lua permisiunea să spun, întreaga societate. Pentru simplificare, voi sistematiza aportul posibil al celor doi factori de bază — școala și organizația — pe trei direcții: casele tineretului și căminele culturale (pentru perioada cât stăm în oraș sau în comună), excursiile și taberele. Cît privește casele tineretului și căminele culturale, cred că programul lor ar trebui dacă nu făcut chiar de noi tinerii care venim zilnic acolo, atunci la elaborarea lui să fim consultați și atrași în mai mare măsură. Noi elevii dorim să intrăm în aceste lăcașuri ca într-o a doua locuință în care să ne putem întâlni cu prieteni de diferite profesii, în care să găsim un debușeu al energiei și imaginației. Vrem să găsim aici jocuri distractive, muzică bună, emisiuni de televiziune dedicate nouă, jocuri sportive, orchestre ale tineretului. Numai în felul acesta casele de cultură și căminele culturale ne vor putea atrage.

Vorbind despre excursii nu-mi trebuie multe argumente pentru ca să arăt că este acțiunea de vacanță pe care o îndrăgim în mod deosebit. Ea ne oferă libertate spirituală, libertate spațială. Dar cu câteva condiții — să nu fie făcută numai pentru ca să umple programul autocarelor O.N.T. sau al școlii. Și, mai ales, să nu fie făcută cu toată școala, ci în grupuri mici de cite 20—30 de elevi, în funcție de preferințe. Numărul mai mic de excursioniști asigură o coeziune adevărată și înlătură și spaima de „indisciplină“ a conducătorilor. Ar fi bine să existe posibilitatea ca excursioniștii să poată poposi la orice cămin, internat sau clădire școlară. Noi elevii rîvnim mult la excursiile cu bicicleta care să ocolească șoselele pietruite, obositoare și plicticoase, dorim excursii în creierii munților și nu pe trasee ultracunoscute, dorim să stăm în corturi, să ne autogospodărim, să ne luptăm chiar cu ploaia, cu vînturile înalțimilor.

Am ajuns și la tabără. Socotesc că ea este spațiul prin care noi putem cunoaște societatea largă a colegilor noștri din diverse colțuri ale țării, cadrul în care putem trăi câteva zile de viață autentică, trepidantă. Ar fi bine, tocmai din aceste motive, să ni se creeze într-o mai largă măsură posibilitatea de a ne organiza noi viața de tabără; începînd de la împodobirea, de la organizarea ei, pînă la alcătuirea programului. Numai atunci tabăra va căpăta chipul dorit de noi, va răspunde preocupărilor și entuziasmului nostru.

Vacanța este a noastră. Să fim deci și noi organizatorii ei.

...scriitorul

MIRCEA SÎNTIMBREANU :

„Bancnota de un milion
de secunde pusă la dispoziția
fiecărui școlar“

Ne preocupăm de vacanțe pentru că, de fapt, mult mai puțin paradoxal decît apare la prima vedere, ele alcătuiesc în structura anului școlar un trimestru sui-generis. Poate că euforia proprie vacanței,

fără nici un alt adaos, deși exprimată adesea — ce ce să o tăgăduim? — în șabloane ale bucuriei, a împiedicat cercetarea ei mai adecvată. Apropind-ne sociologic de vacanțe, aceste periodice revărsări peste albia matricolelor milioanele de școlari, le-am descoperi nu numai vraja de principiu, ci mai cu seamă protocolul lor de cerințe, balanța lor exactă de conturi. Vacanța este bancnota de un milion de secunde pusă la dispoziția fiecărui școlar. O fantastică inflație de timp liber adusă pe piață, brusc. Ce bunuri de larg consum ale vacanței ispitesc pe acești proaspeți milionari, cum și în ce măsură asigurăm investiția uriașă lor bogății și, la urma urmei, cum se fructifică ea? Imi îngădui să afirm că nu sîntem în posesia unei evidențe satisfăcătoare. Cu excepția unor previziuni însumate optimiste sub denumirea de „organizarea vacanței“. Socot că politica vacanței este totodată și una de organizare, dar și de pregătire și sensibilizare a beneficiarilor ei. Promovăm pe copii spre un nou an școlar dar totodată sore vacanță. Le încredințăm vacanța, mai degrabă decît le-o „dăm“, ca pe un vast teren de experimentare a personalității lor. Sau, dacă vrei, individualizăm vacanța, ceea ce nu e prea greu ținînd seama de marea adaptabilitate a copiilor și vacanței, într-o deplină reciprocitate.

Timp au copiii. Le trebuie idei, obsesii chiar, în așa fel încît să ancoraze puternic darurile vacanței oriunde, în orice loc, cu o recuzită minimală. Așa, de pildă, pînă una alta, vehiculul universal al vacanței rămîne cartea. Lectura ar trebui să fie — după părerea noastră — pusă la punctul nr. 1 în planul de organizare a vacanței. Vacanța = neodihna tuturor bibliotecilor. Există anoi, zeci, sute de prospecte ale vacanței ce pot să se imună conștiinței școlarelor, pot să li rețină timo îndelungat pentru că roadele lor sînt și rapide și palpabile. Mă gîndesc că n-ar fi greu de extins spiritul competițional, atît de înrădăcinat copiilor, în zone mai puțin frecventate: cea mai bună colecție, cel mai frumos jurnal de vacanță, cel mai frumos basm auzit, elevul cu cei mai mulți corespondenți etc. etc. În plus — referindu-ne la pionieri — de ce forța detașamentului este neglijată în vacanță? Instruim pe directorii de tabere, de ce n-am instrui în acest domeniu și pe președinții de detașament? Cu ce? Cu idei. Știm prea puțin despre viața detașamentelor în vacanță. Sîntem supliși la catedra vacanței de copiii înșiși. Contumacia noastră poate fi o absență roditoare. Cu o condiție: să ne trimitem elevii în vacanță înaripați. Este vorba, ca în atletism, de pregătirea elanului pentru saltul care urmează, căci performanțele nu sînt aceleași dacă sari în lungime cu avînt sau de pe loc.

Cadrul organizatoric al vacanței s-a perfecționat și se desăvîrșește de la an la an, dar numitorul comun rămîne și va rămîne încă pentru mult timp inițiativa individuală a copiilor aflați în vacanță. Este necesar ca tocmai aceasta să fie înnoțită, dinamizată și instruită contra posibilei stihii a plictisului și a farniente-lui. Urîndu-le școlarelor „vacanță plăcută“, cei mai buni dascăli, cei mai inimoși comandanți de pionieri le-au pus la despărțire în rucsacul acestui generos trimestru al patrulea și antidotul necesar. Numai că el ar trebui cunoscut de toți și „generalizat“ ca și însăși vacanța. Organizarea vacanței e un lucru mai complicat, vor rămîne mult timp „pete albe“. Trambuline pentru un salt frumos în vacanța mare putem gîndi și pune la punct mult mai ușor. Este o imperioasă sarcină creatoare a noastră, a tuturor, fără nici o degrevare.

La această rubrică, în numărul nostru viitor, vom face un tur de orizont asupra multiplelor acțiuni de

PANORAMIC

PERFECTIONARE

A PERSONALULUI DIDACTIC

Tehnologia instruirii

LA DEVA, EXPOZIȚIE A DIDACTICII MODERNE

Într-o convorbire pe care am avut-o cu unul din ghizii expoziției „Tehnologia instruirii”, organizată nu de mult de Ministerul Învățământului la București, mi se spunea că scopul ei este acela de a stimula interesul corpului profesoral pentru utilizarea tehnologiei moderne în procesul instructiv-educativ. Mă gândeam atunci că va trece probabil încă multă vreme până ce exponatele prezentate în standurile respectivei expoziții vor apare în școlile noastre ca instrumente obișnuite de lucru ale profesorului. Iată însă că n-a trecut nici măcar un trimestru școlar de când „Expo '71” și-a închis porțile și constatăm cu plăcută surprindere că Inspectoratul școlar al județului Hunedoara reeditează, firește, la proporții mai modeste dar, (foarte importante de știut!), recurgând în exclusivitate la resurse locale, demonstrația bucureșteană.

Am vizitat de curând această expoziție intitulată sugestiv „Instruire modernă — instruire practică” și am rămas impresionat de performanțele pe care au reușit să le realizeze profesorii hunedoreni, pe linia introducerii tehnicii moderne în învățământ, precum și pe aceea a legării învățământului de practică, de activitatea direct productivă. Cu deosebire importantă de reținut din această expoziție, este nu numai valoarea exponatelor ca atare, ci și informațiile privitoare la locul pe care aparatura prezentată aici a început să-l ocupe în școlile de pe cuprinsul județului. Astfel, văzând o ingenioasă stație „interfon” de control al procesului de învățământ și de stabilire a unei legături strânse a conducerii școlii cu munca la clasă pe tot parcursul zilei, vizitatorul expoziției află că această stație a fost deja introdusă și este folosită în procesul de învățământ de la Liceul de cultură generală din Vulcan. Masa de laborator pentru experiențe de electricitate și electronică, executată de atelierul de reparat material didactic de pe lângă inspectoratul școlar, care permite alimentarea cu tensiune continuă și variabilă în trepte, asigurând protecția redresorului de la pupitrul de comandă și a aparatelor de experiență conectate în circuit, este utilizată de profesorii de la Liceul „Decebal” din Deva. Instalația pupitrului și cabina din laboratorul audio-vizual, executate de catedra de fizică a Liceului din Simeria sub conducerea profesorilor Traian Groza și Vasile Iușan, sînt și ele folosite în predarea limbilor străine la acest liceu și la liceul din Vulcan.

Foarte adesea, exponatele aflate aici demonstrează în chip foarte grăitor ce se poate realiza uneori cu mijloace simple, dar cu multă ingeniozitate, fantezie și pasiune. Sînt de amintit în acest sens panoul sinoptic de verificare a cunoștințelor, realizat de Liceul nr. 2 din Deva, ingeniosul „diavizor” realizat de prof. Romulus Foteșcu și elevii săi, panoul electric pentru studierea elementelor chimice din sistemul periodic al elementelor, realizat de Liceul nr. 2 din Hunedoara și Liceul industrial minier din Petroșani etc.

Este emoționant să vezi alfabetarul electric cioplit sau, mai de grabă, sculptat în lemn de învățătorul Victor Spanache, din acel îndepărtat și izolat cătun Ursici, comuna Boșorod. Inspirându-se după unul din exponatele văzute la „Tehnologia instruirii”, profesorul Aurel Chereșteșu de la Liceul nr. 1 din Hunedoara a realizat o versiune proprie a instalației „Verfix”.

Trecînd la standurile dedicate instruirii tehnico-practice, trebuie să amintim, în primul rînd, exemplarul strung realizat în atelierul de lăcătușărie al Liceului „Avram Iancu” din Brad. Mai puțin prezente prin exponate, dar aducînd prin fotografii imagini grăitoare ale preocupărilor lor, sînt minisermele — care reproduc în mic organelor fermele agricole de stat — de la școlile generale din Dobra, Geoagiu și Ilia a căror producție este valorificată pe piață și în cantinele școlare. De altfel, în general, acordînd atenția cuvenită autodotării, școlile județului se preocupă de valorificarea produselor realizate de elevi în cadrul instruirii tehnico-productive. Sînt de menționat, în acest sens, contractele încheiate cu unități economice de către Școala generală și Liceul din Orăștie, Liceul din Brad (producător de strunguri), Școala generală nr. 4 și Liceul nr. 2 din Deva.

Atît prin elementele care atestă introducerea tehnologiei moderne în activitatea școlilor din județul Hunedoara, cît și prin cele care ilustrează preocupările pentru legarea învățământului de practică, expoziția din Deva este o certă reușită.

OCT. BUZESCU

În avanpremierea anului școlar 1971-1972

NOI APARATE DE LABORATOR PENTRU PREDAREA FIZICII

Aparatura de laborator joacă un rol important în modernizarea predării fizicii și în creșterea eficienței ei. Ea a cunoscut în ultimul timp îmbunătățiri substanțiale, pentru a corespunde cît mai bine cerințelor învățământului și progresului tehnic.

Numărul sporit de ore pentru experiențe și lucrări de laborator, prevăzut în programe, a determinat o creștere substanțială a volumului producției de aparate și truse. În acest an — de exemplu — școlile vor primi 42 aparate, truse și accesorii pentru studiul fizicii a căror valoare se ridică la peste 23 milioane lei, reprezentînd 46% din totalul fondurilor angajate de inspectoratele școlare.

În rîndurile de mai jos ne vom referi doar la cîteva produse noi realizate recent de Întreprinderea „Didactica”.

Aparatul pentru trasa-rea caracteristicii de grilă la triodă este destinat efectuării lucrărilor frontale. Este alcătuit dintr-un postament de bachelită pe care se află montată o triodă și un potențiomtru de reglare a tensiunii de grilă. Pe partea frontală a aparatului este imprimată schema de legare a aparatelor de măsură: un galvanometru pentru tensiunea de grilă la bornele 0—10 V și un alt galvanometru sau un miliampermetru la bornele 0—10 mA, pentru curentul anodic. Sursa de tensiune este alimentatorul de electronică de la care se alimentează circuitul anodic, de grilă și filamentul.

Aparatul pentru studiul mișcării rectilini uniform accelerate poate fi utilizat atît la demonstrații, cît și la efectuarea lucrărilor de laborator. Aparatul este alcătuit dintr-un ansamblu de două bare articulate. Planul inclinat propriu-zis este format din două șirme de oțel paralele pe care se deplasează mobilul (bila de oțel). În lungul planului inclinat se află două contacte cu microîntrerupătoare între care se măsoară spațiul parcurs de bilă și timpul. Bila este reținută electromagnetic. În momentul începerii experienței, mobilul se desprinde și în mișcarea sa acționează asupra contactelor dispozitivului de înregistrare a timpului. Dispozitivul de înregistrare a timpului folosește procesul de electroliză în curent alternativ a unei soluții ce conține azotat de potasiu, ferocianură de potasiu și fenolftalină. Se imbibă o hîrtie de sugativă cu soluție și se așează pe o placă de aluminiu legată în circuit. Plumbind ușor un al doilea electrod inductor de fier pe suprafața sugativei, urma acestuia va fi formată de dungi alternative roșii și albastre. Vor apare 100 dungi pe secundă. Mișcarea poate avea loc pe un plan inclinat la unghiurile de 30°, 45° și 60°. Cu acest aparat se poate studia și căderea liberă a corpurilor, putîndu-se obține valoarea accelerației gravitaționale.

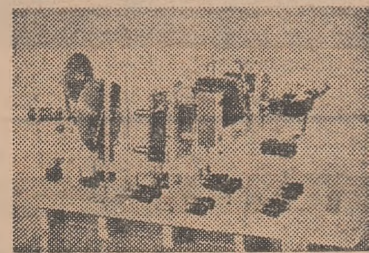

Fig. 1

Trusa cu modele de releu (fig. 1) se folosește atît la fizică, cît și la electrotehnică. Se compune din patru

relee care se montează pe postamentul de bachelită.

a) Releul termic se alimentează de la bornele 4—10 V în curent continuu sau alternativ (reostat cu cursor). La creșterea curentului, lama bimetalică acționează un bolț care întrerupe circuitul. Închiderea circuitului se face din nou prin împingerea butonului. Acest releu este utilizat ca releu de protecție la creșterea periculoasă a curentului.

b) Releul electromagnetic lucrează numai la curent continuu de 4 V. La bornele maxime 1 A se montează un bec, motorăș (de la trusa de electromagnetism sau de mașini electrice). Închizînd circuitul de alimentare a releului, armătura feromagnetică mobilă este atrasă și închide circuitul motorului. În acest caz, releul funcționează ca releu de pornire.

c) Releul ferodinamic. În cîmpul magnetic creat de bobinele primare se mișcă bobina mobilă care închide pe rînd un circuit de acționare sau celălalt, în funcție de sensul curentului din bobina releului. La bornele „contacte” este legat circuitul activ (instalația, utilajul) care, să presupunem că este o presă, iar la bornele 3 A se montează o celulă fotoelectrică. Cînd muncitorul pătrunde în spațiul de lucru, întrerupe un flux luminos, curentul în circuitul celulei scade, fluxul magnetic scade și releul declanșează circuitul de acționare a preseii, ferînd astfel muncitorul de accident.

d) Releul mecanic. Acest releu acționează în circuitele mecanice la creșterea periculoasă a vitezei. În fața unui disc de aluminiu se află doi magneti, permanent antrenaji în mișcarea de rotație de o manivelă aflată în spatele plăcii. În disc se produc curenți turbionari care creează un cuplu ce roteste discul. Un contact electric la marginea discului indică, prin intermediul unui bec, creșterea de viteză.

Trusa pentru ilustrarea unor aplicații ale efectului termic al curentului electric. Așa cum sugerează și titlul, trusa se folosește la ilustrarea citorva aplicații ale efectului termic al curentului, lucru care se realizează mai greu în școală. În afară de scopul demonstrativ, unele componente ale trusei pot fi utilizate în lucrările practice ale elevilor (exemplu, transformatorul, ciocanul electric de lipit).

De la transformatorul de 500 W, se alimentează experiențele ce se pot realiza cu această trusă.

a) Arcul electric. Pentru obținerea arcului electric se montează cărbunii în dispozitiv și se alimentează la 18 sau 24 V. Între arc și clasă, ca și între profesor și arc, se interpune un ecran de protecție.

b) Cuptorul electric cu arc (fig. 2). Se înlocuiește electrodul inferior cu creuzetul metalic. Apoi se introduce în creuzet plumb, cositor etc. Arcul electric se stabilește între electrodul superior și metalul din creuzet. Trebuie avut în vedere ca elec-

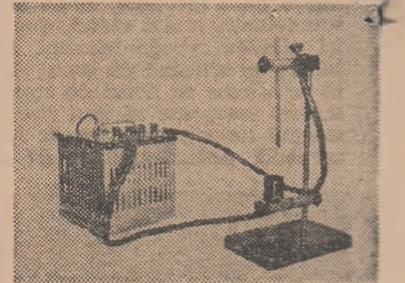

Fig. 2

trudul superior să nu atingă creuzetul, deoarece arcul care se formează în acest caz provoacă scurt circuit.

c) Releul termic se montează pe panou și acesta pe postament. Alimentarea se face la 24 V curent alternativ. Se închide circuitul, becul de scală se aprinde indicînd funcționarea instalației. Curentul încălzește lama bimetalică, iar aceasta închide circuitul releului electromagnetic care, la rîndul său, întrerupe circuitul instalației. Becul de control se stinge. Reluarea experienței se face prin acționarea asupra întrerupătorului de pe panou.

d) Modelul de termostat (fig. 3) se alimentează de la transfor-

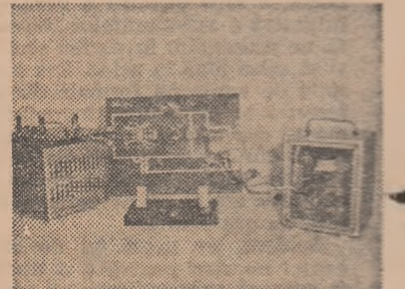

Fig. 3

mator sau prin panoul de releu bimetalic. Alimentarea se face conform schemei de montaj de pe aparate sau indicațiilor din instrucțiunile de folosire a trusei. În ambele cazuri, lama bimetalică din termostat, încălzită de un bec electric la 24 V va întrerupe circuitul de încălzire simbolizat prin becul care se stinge. Temperatura începe să scadă, lama bimetalică se răcește și revine la poziția inițială, becul se aprinde și va relua încălzirea.

e) Ciocanul electric de lipit se alimentează la 24 V. de la transformator.

Spațiul nu ne permite să prezentăm și alte realizări cum sînt: alimentatorul pentru experiențe de electricitate, proiectorul cu disc ș.a. Am mai adăuga că pentru anul 1972 se pregătesc noi truse și aparate, cum ar fi: osciloscopul didactic, trusa pentru experiențe de căldură, trusa pentru experiențe de electrostatică, trusa pentru experiențe de rezistența materialelor etc.

Prof. TEODOR MUCIĂ
Prof. OCTAVIAN IACOB

PREGĂTIREA PENTRU MUNCĂ —

obiectiv al învățămîntului

LA ALEXANDRIA:

Un dialog rodnic: școală-cercetare pedagogică

Printre manifestările care au marcat încheierea anului școlar 1970/1971 — an școlar aflat sub semnul unei viziuni noi asupra actului educațional — un loc însemnat îl ocupă sesiunea științifică de la Alexandria din 27 iunie a.c., organizată în colaborare de către Inspectoratul școlar al județului Teleorman și Institutul de cercetări pedagogice, cu tema: „Pregătirea pentru muncă — obiectiv al învățămîntului”. Sînt cîteva elemente care vin să individualizeze această manifestare științifică de prestigiu. În primul rînd, simpozionul amintit este doar o secvență din cercetarea-acțiune pe tema: „Educația prin muncă și pentru muncă a elevilor, în perspectiva integrării lor sociale”; apoi, faptul că în lucrările simpozionului au fost antrenați deopotrivă cercetători de specialitate și cadre didactice (unele dintre acestea au fost integrate în cercetarea propriu-zisă); comunicările au fost orientate în direcția găsirii unor soluții practice, sugestii, ameliorări; în fine, faptul că manifestarea științifică a avut un excelent preluu: expoziția „Activitatea tehnico-productivă a elevilor din județul Teleorman în anul școlar 1970/1971”.

În ședința plenară de deschidere, atît în cuvîntul de salut al tovarășului **Marin Drăgan**, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean de partid, președintele Comitetului executiv al Consiliului popular județean, cît și în referatul cu tema „Limbaajul muncii” prezentat de prof. univ. **Mircea Malița**, ministrul învățămîntului, au fost puse în discuție probleme teoretice și practice de o valoare deosebită privind conținutul și orientarea învățămîntului românesc spre muncă, spre viață, spre realizarea nevoilor unei producții moderne.

Vorbînd despre importanța limbajului muncii, ministrul **Mircea Malița** a arătat că: „Acesta se apropie mai mult de esența gîndirii decît limbajul verbal, matematic sau artistic, pentru că limbajul muncii obligă pe om să facă paralele între modelul mental și realitatea pe care o modelează”. „Pentru noi — arăta vorbitorul — practica nu este o activitate de un ordin mai scăzut decît activitățile teoretice. Ea trebuie plasată în ansamblul limbajelor de bază”.

Reținem, de asemenea, referatele prezentate în cursul dimineții de către conf. univ. dr.

George Văideanu: „Semnificația pedagogică și metodologică a activității tehnico-productive” și prof. **Fernand Chirea**, inspector școlar general al județului Teleorman: „Pregătirea elevilor pentru munca tehnico-productivă (cercetare-acțiune întreprinsă în județul Teleorman în anul școlar 1970/1971)”, precum și „Planul de cercetări experimentale pe anul 1971/1972 în județul Teleorman”, prezentat în numele unui colectiv de către **Costin Ștefănescu**, șef de secție la Institutul de cercetări pedagogice.

Comunicările prezentate în secții au abordat probleme privind: bazele teoretice ale educației prin muncă în școală; aspecte cu privire la experiența, acțiunile și experimentele întreprinse în școala noastră pe această temă; formele, metodele și procedeele pregătirii tehnico-productive ale elevilor; munca — obiect de învățămînt; conținutul învățămîntului și tehnologia didactică în lumina educației pentru muncă; mediul social și educația prin muncă în familie; evaluarea rezultatelor activității tehnico-productive a elevilor; activitățile tehnico-productive în sprijinul orientării școlare și profesionale; tradiții privind educația prin muncă a elevilor. În felul acesta, simpozionul a pus în discuție aspecte multiple la care școala și cercetarea pedagogică sînt chemate să dea răspunsuri, să propună soluții.

Cercetările desfășurate de Institutul de cercetări pedagogice începînd din anul 1971 în județul Teleorman, în strînsă colaborare cu Inspectoratul școlar, urmăresc o problemă complexă avînd ca obiectiv principal elaborarea principiilor pedagogice și a sistemului educațional în condițiile în care munca este încorporată organic procesului instructiv-educativ școlar ca obiect de învățămînt.

Experiența dobîndită de școala noastră în direcția apropierea elevilor de munca tehnico-productivă, ca și necesitatea grăbirii găsirii soluțiilor adecvate ne fac să credem că ar fi oportună organizarea unei largi dezbateri pe această temă în coloanele unei publicații de profil cum este „Tribuna școlii”.

Prof. dr. PETRE BĂRBULESCU
cercetător științific principal
la Institutul de cercetări pedagogice

Iscusința mîinilor, ingeniozitatea ideilor

Mîini care vorbesc... Idei și gînduri exprimate plastic prin iscusința mîinilor... Un „limbaj al muncii” deprins cu măiestrie, prin care talentul, înclinațiile și aptitudinile prind viață... Iată esența și semnificațiile profunde ale expoziției de lucrări practice ale elevilor din județul Teleorman.

Imaginați-vă clădirea unui liceu întreg (Liceul „Alexandru Ioan Cuza” din Alexandria) transformată ad-hoc în standuri cu exponate. Treci dintr-o clasă într-alta și uimirea pune tot mai mult stăpînire pe tine; privești obiectele expuse și ai revelații aproape la fiecare; nici n-ai gîndi că ele au fost executate de copii! Dar iată că într-un colț al secției „Din activitatea cercurilor aplicative ale elevilor” doi băieți de-o șchioapă — **Florin Armașu** și **Gheorghiță Pirlea** din Școala generală nr. 1 din Turnu-Măgurele — sînt surprinși chiar în exercițiul funcționării: pe un lemn sculptat (un banal lemn de foc), cu o sîrmușică înroșită la priză, pirogravează flori și figuri geometrice după fantazie. Pe neobservate, din mîinile lor prinde contur o veioză de toată frumusețea, care ar satisface pretențiile celui mai luxos interior de locuință. La secția „Pregătirea practică a fetelor”: perdele și fețe de masă lucrate cu migală, li, pernițe și bundițe înflorate, covoare orientale. Ele ar face fală oricărui atelier de artizanat, specializat în asemenea lucrări. Un grup de fete își demonstrează și aici virtuțile: minuiesc acul, iglița și croșeta cu matură dibăcie. Prin degetele lor subțiri și sensibile trece pe pînză, sub ochii privitorilor, o artă moștenită din părinți și bunici — cu vechi tradiții pe meleaguri teleormănene. Și iată o altă secție: „Premisele pregătirii tehnico-productive”. Expun aici grădinițele și școlile generale (clasele I—IV) din Islaz, Videle, Alexandria. Materia primă pentru obiectele confecționate — cea furnizată de resursele locale: papura, răchita, paie, lemnul. Și cîte lucruri de artă se pot realiza din aceste banale produse! Expoziția este elocventă în acest sens. E nevoie doar de insuflarea de către adulți — părinți și cadre didactice — încă de timpuriu în sufletul plîpînd al copilului a dragostei de muncă și de frumos. Și se pare că în județul Teleorman există o preocupare insistentă în această privință; altfel cum să-ți explici multitudinea realizărilor de aici?

Nu știi ce să admiri mai întîi la expoziția aceasta impresionantă: lucrările miniaturale, e-

xecutate cu migală de artizan, în care frumosul se împletește cu utilul, sau mașinile și aparatele complicate care necesită cunoștințe tehnice avansate pentru a le confecționa?

Sînt expuse aici: compresoare și pompe hidraulice de mare randament (Școala de mecanici agricoli Brinceni), un hidrotor și o instalație tehnico-sanitară (Școala profesională Alexandria), roboți mecanici și amplificatoare (Școala generală din Măldăieni), un osciloscop catodic (Casa pionierilor din Alexandria), un interfon și un aparat pentru verificarea cunoștințelor de trigonometrie (Liceul nr. 1 — Roșiori de Vede) — ca să enumerăm doar cîteva dintre aceste exponate, concepute și realizate, toate, după proiecte originale.

Și tot original este și „Laboratorul de chimie” dotat în întregime cu aparatură executată de elevi sub îndrumarea profesorului de specialitate. Particularitatea sa constă, în primul rînd, în aceea că legăturile dintre elemente, cunoscute, tradițional, din tabloul lui Mendeleev se fac electronic, de la un pupitru de comandă, printr-o simplă apăsare de buton.

Două standuri ale expoziției au fost rezervate produselor agro-alimentare obținute de elevii școlilor generale din județ în solarii și pe loturile experimentale. Gullii și roșii, căpățîni de varză și usturoi, fructe de sezon — de dimensiuni feșite din comun — semne ale hărniciei, ale experienței și cunoașterii depline a tainelor prin care se smulge rodul bogat al pămîntului. Iar alături de ele, sînt expuse... niște carnețe C.E.C., cu o sumă totală de 300 000 lei: sumă realizată de școlile respective prin valorificarea din acest an a produselor.

Din calculele estimative, valoarea obiectelor expuse la această grandioasă manifestare a aplicabilității muncii elevilor teleormăneni se ridică la aproape 1 milion și jumătate lei. Dar dincolo de valoarea în sine a exponatelor, o altă valoare și un alt cîștig s-au putut observa la expoziția de la Alexandria: pregătirea elevilor pentru viață, deprinderea lor încă de timpuriu cu „limbajul muncii” despre care atît de elocvent vorbea ministrul învățămîntului, prof. univ. **Mircea Malița**, la recentul simpozion de la Alexandria. Ele nu pot fi evaluate în bani, avînd o valoare inestimabilă.

D. RACHICI

Eleve ale Liceului din Tilmaciu, jud. Sibiu, într-o zi de practică.

Din bilanțul primului an

Bilanțul primului an al introducerii în procesul de învățămînt a activităților tehnico-productive constituie tema principală a unui număr important dintre scrisorile pe care le-am primit, în ultimul timp la redacție, din partea cadrelor didactice. Spicuim, în coloanele care urmează cîteva momente semnificative pentru acest rodnic bilanț.

● Tilmaciu, județul Sibiu

Activitățile tehnico-productive ale elevilor liceului din Tilmaciu au fost organizate în secțiile și atelierelor întreprinderii „Firul roșu” din localitate. Primii cu căldură de colectivul întreprinderii, îndrumați cu competență și tact pedagogic de tehnicienii delegați special pe lângă grupele de elevi, tinerii din anii I—III ai liceului și elevii claselor a IX-a și a X-a au lucrat în atelierul mecanic, reușind să reali-

zeze efectiv diferite piese metalice. Grupele de fete din aceleași clase au efectuat practica în secțiile de filatură și finisaj mecanic. S-au relevat în mod deosebit, pe parcursul acestei activități, elevele claselor a X-a, aflate în al doilea an de practică în secția finisaj mecanic, care lucrează singure la diferite grupuri de mașini producînd batire.

Prof. M. ATODIRESEI

● Șimleul Silvaniei

Cu un rodnic bilanț se încheie și acțiunea de familiarizare cu tehnica a elevilor din anii II și III ai liceului „Simion Bărnuțiu” din Șimleul Silvaniei desfășurată în atelierul de electro-radiotehnică a școlii. În acest an, în funcție de dotarea materială a atelierului, grupele s-au ocupat de următoarele lucrări: confecționarea ciocanelor electrice de lipit tip pistol, a plănșelor cu piese montabile pentru demonstrarea funcționării rețelelor electrice, a unui amplificator tranzistorizat și a unui amplificator cu tub electronic.

Toate aceste activități au cucerit interesul deosebit al majorității elevilor, care solicită în prezent scheme de montaj pentru diferite aparate pe care să le execute în timpul liber. Dobîndirea de către elevi a unor cunoștințe tot mai profunde de electrotehnică și electronică, ca și a unor noi abilități de lucru ne vor permite ca, în anul următor, să înscrîm în „planul de producție” al atelierului de electro-radiotehnică lucrări de complexitate sporită.

Prof. IOSIF AL. MATHE

● Reșița

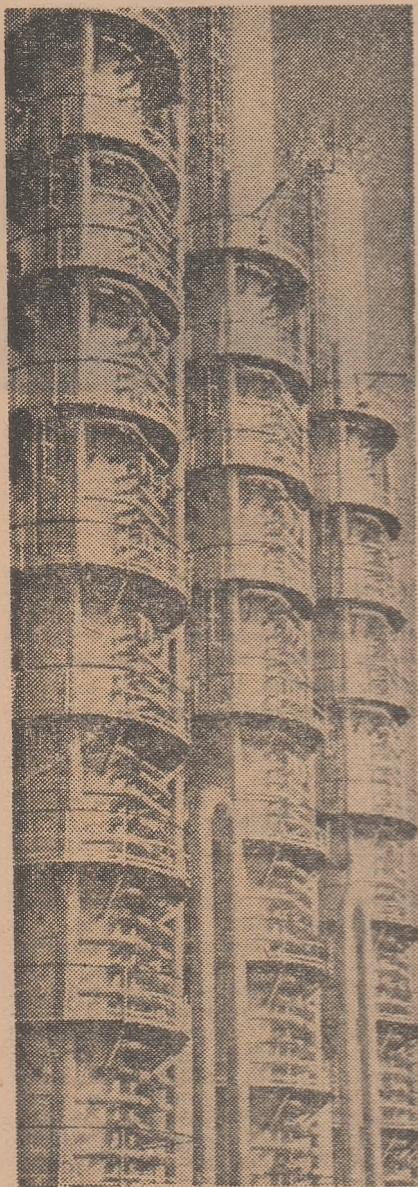
Paralel cu practica elevilor pentru cunoașterea diferitelor lucrări de metalurgie și construcții de mașini, care reprezintă emblema și titlul de glorie ale Reșiței, colectivele din numeroase școli ale acestui oraș, de veche tradiție muncitorească, au reușit să asigure practica grupelor de fete în meserii foarte adecvate acestora. Astfel, la Școala generală nr. 7 lucrările tehnico-productive ale fetelor au fost orientate spre producția de țesături și confecții. Cu sprijinul diferitelor întreprinderi din oraș și din ju-

deț, elevele au confecționat, în atelierul de tricotate, bluze, jers, esarfe, căciulițe, iar în atelierul de țesătorie, covoare de tip oriental, care valorificate au adus școlii venituri de mai multe mii de lei. Nici băieții care lucrează în atelierul electro-tehnic nu s-au lăsat mai prejos. Ei au executat, pentru valorificarea, lămpi și veioze de dimensiuni și modele diferite și au efectuat reparații, solicitate de populație, la reșouri și mașini electrice de călcat.

Prof. ROMULUS NEGRU

ORIENTARE ȘI INTEGRARE SOCIALĂ

DIN PEISAJUL INDUSTRIAL
AL ROMÂNIEI SOCIALISTE

GH. VINȚILĂ: Paralele spre
înălțimi.

Recent, s-a încheiat la Brașov, cursul de orientare școlară și profesională, organizat pentru profesorii-consilieri, care funcționează în școli. Pentru cei mai mulți, acesta a fost al treilea sau al patrulea curs de pregătire specială din ultimii 3 ani. El a urmărit — ca prim obiectiv — să completeze pregătirea profesorilor-consilierii în legătură cu principalele instrumente de cunoaștere a elevilor: testele și fișa psiho-pedagogică.

Abandonate o vreme îndelungată, testele au revenit în actualitate, satisfăcând un justificat interes teoretic și practic. Fără îndoială, testele reprezintă mijloace importante de psihodiagnoză — care completează sistemul metodelor obișnuite — cu condiția să fie elaborate științific și aplicabile cu competență. (Riscul de a se folosi teste neverificate, de către persoane fără pregătirea de specialitate necesară, este mai mare decât riscul de a nu le folosi de loc). De aceea, s-au selecționat — pe baza cercetărilor psihologice din ultimii ani — testele care pot fi folosite în prezent în școli și s-a organizat pregătirea profesorilor-consilierii pentru aplicarea lor.

În timpul celor două săptămâni de curs, specialiștii de prestigiu au prezentat metodologia generală a testelor și au demonstrat (modul de aplicare, prelucrare, interpretare) unele teste care au de pe acum suficiente garanții de validitate: teste de inteligență, de gândire tehnică, de atenție, de progres educativ, teste docimologice, sociometrice ș.a.

Totodată, s-a prezentat și s-a discutat cu profesorii-consilierii o nouă variantă de fișă psiho-pedagogică, care urmează să fie generalizată în anul școlar viitor.

Indiscutabil, cursul a fost util — dar nu și suficient — pentru practica profesorilor-consilierii. Pe lângă acest curs predominant practic, profesorii-consilierii au nevoie de un stagiu de practică propriu-zisă sub îndrumarea specialiștilor în problemele orientării. Un asemenea stagiu ar putea fi organizat în viitorul an școlar, în primele laboratoare de orientare școlară și profesională.

Cursul de la Brașov nu constituie o simplă continuare a celorlalte cursuri de orientare școlară și profesională; el are o semnificație deosebită prin fa-

PREGĂTIREA PROFESORILOR- CONSILIERI

mul că este primul dintr-un sistem de cursuri proiectate pentru pregătirea specialiștilor în munca de orientare. În viitor, nimeni nu va mai putea fi numit în calitate de profesor-consilier fără o pregătire prealabilă de specialitate.

Se preconizează ca profesorii-consilierii din școli și din laboratoarele de orientare școlară și profesională să fie pregătiți în secții speciale în cadrul universităților (care vor acorda o dublă calificare — aceea de consilier de orientare și aceea de profesor pentru un anumit obiect de învățământ) și prin cursuri postuniversitare cu durate diferite (pentru profesorii de psihologie-pedagogie și profesorii de la alte obiecte de învățământ, care doresc să se califice pentru funcția de profesor-consilier).

Indiferent de modul de calificare, pregătirea profesorilor-consilierii trebuie să fie multidisciplinară: psihologică, pedagogică, sociologică, economică. Numai cu o asemenea pregătire a specialiștilor se pot realiza sarcinile complexe ale orientării elevilor. Adevărul acesta este recunoscut în cele mai multe țări și a fost formulat cu clari-

tate la reuniunea experților în orientarea școlară și profesională, care a avut loc la Bratislava, în noiembrie 1970.

Mal mult decât atât; se admite că specialiștii în orientare ar trebui să fie pregătiți în egală măsură pentru funcția de psiholog școlar (însărcinat cu asistența psiho-pedagogică a elevilor din școală) și pentru aceea de consilier de orientare școlară și profesională (responsabil cu sarcinile specifice ale orientării elevilor). Tendința fuzionării celor două funcții — distincte până acum — se observă clar în Franța, după reforma orientării școlare și profesionale din anul 1970. Este cazul să menționăm că la noi, funcția de profesor-consilier a fost concepută în acest fel încă din 1966, atribuindu-i aceleași persoane sarcinile psihologului școlar și ale orientatorului profesional.

Ca în orice altă profesiune, pregătirea profesorilor-consilierii nu se face odată pentru totdeauna în cadrul universității sau al cursurilor postuniversitare de recalificare. Teoria și practica orientării evoluează, condițiile social-economice se schimbă și aceasta impune reciclaje frecvente și o muncă permanentă de documentare individuală.

Profesiunea de profesor-consilier — considerată până acum la noi ca o funcție experimentală, fără un statut precis și cu un viitor nesigur — este pe cale de a deveni o profesiune aparte, de utilitate neîndoieabilă. Ea trebuie să capete cât mai curând un statut propriu, în care să se prevadă obligațiile și drepturile, sistemul de pregătire și de perfecționare, relațiile dintre profesorii-consilierii și ceilalți factori ai orientării.

Prestigiul profesiei nu este însă dat de statutul oficial, ci de calitatea pregătirii profesionale și de serviciile pe care profesorii-consilierii le pot aduce școlii. De aceea, în organizarea orientării școlare și profesionale, problema nr. 1 este aceea a pregătirii cadrelor. Elaborarea instrumentelor de lucru — teste, chestionare, monografii etc. — este o problemă esențială, dar este subordonată pregătirii cadrelor: instrumentele de lucru nu au valoare decât în mina unor oameni competenți.

MIHAI GHIVIRIGA

UN INSPECTORAT — O INITIATIVĂ

BAZE SPORTIVE ȘI SĂLI DE GIMNASTICĂ ÎN ȘCOLILE SĂTEȘTI

Convorbirea noastră cu prof. FLORIAN DIȚULEASA,
inspector școlar general al județului Argeș

Colindând satele argeșene am întâlnit multe baze sportive moderne amenajate în ultimii ani pe lângă școli. Am aflat și de o inițiativă mai recentă care a început să prindă viață în comunele județului Argeș: construirea unor săli de gimnastică destinate elevilor. Pentru a afla amănunte despre înzestrarea școlilor cu o puternică bază tehnică pentru practicarea educației fizice și a sportului, ne-am adresat profesorului FLORIAN DIȚULEASA, inspector general al Inspectoratului școlar județean

Rep.: Știm că foarte multe licee și școli generale și-au amenajat, în ultima vreme, baze sportive. Cum a apărut și s-a încetățenit această idee?

Fl. D.: Totul a pornit de la o analiză a situației mișcării sportive din județul nostru, când s-a constatat că în școli educația fizică nu este suficient practică, că nu sînt încă posibilități tehnice suficiente pentru aceas-

ta. Împreună cu C.J.E.F.S. am pornit o acțiune susținută pentru a se crea în fiecare localitate condițiile materiale proprii pentru practicarea sportului de masă în școală. Au fost repartizate școlilor și liceelor terenurile necesare, profesorii au fost aceia care au proiectat baze sportive, elevii au fost aceia care le-au construit, cu hărnicia și entuziasmul care-i caracterizează. La Liceul „Vlaicu Vodă” din Curtea de Argeș s-au format vara trecută, brigăzi de elevi, care au lucrat intens prin rotație, cîte două săptămîni, la construcția terenurilor de sport, iar exemplul elevilor de aici a fost repede urmat de elevii de la școlile din tot județul. La Recea, Cîmpulung și Pitești s-au bituminizat pentru prima oară terenurile sportive și ideea s-a extins peste tot. Zilele trecute a fost inaugurat un mare complex sportiv la Liceul experimental de atletism din Cîmpulung-Muscel, realizat după cele mai exigente cerințe și cu

contribuția efectivă a elevilor. Vom extinde bituminizarea terenurilor la toate bazele sportive, care vor fi totodată și împrejmuite și extinse mereu cu noi amenajări. Am ajuns pînă acolo încît odată cu ridicarea unor noi construcții școlare să realizăm, concomitent, și baze sportive — cum este cazul la noua școală generală de la Răchițele-Cocu, recent inaugurată și care are în zestre ei, de la început și o frumoasă bază sportivă.

Rep.: Cum s-a ajuns la construirea, în numeroase comune, a sălilor de gimnastică, o inițiativă meritorie și salutară?

Fl. D.: La această idee s-a ajuns din necesitate. În zilele ploioase sau friguroase predarea educației fizice era stînjinită. Trebuiau create spații pentru aceasta și începutul l-am făcut prin amenajarea în acest scop a unor săli de clasă. Erau improvizatii, care ne ușurau predarea culturii fizice în școli — dar care rămîneau improvizatii. Și atunci am avut exemplul unui temerar, i-aș zice, prof. Constantin Proca, directorul Școlii generale din Berevoiești. A pornit de la o sumă modestă realizată din practica elevilor, a atras la idee sa și sprijinul primăriei, al părinților, al întregii comune și a reușit să inaugureze, la începutul acestui an școlar, o sală de sport realizată conform tuturor cerințelor. Fără îndoială că satisfacția sa profesională a fost mare, iar e-

moția sa, în ziua inaugurării, a fost dublată de felicitarea scrisă pe care a primit-o din partea ministrului învățămîntului Mircea Malîța. Dacă s-a putut la Berevoiești de ce să nu se poată și în alte comune? — ne-am zis și am recomandat exemplul berevoieștenilor și sprijinit peste tot strădaniile în acest sens. La Liceul din Rucăr, prin grija directorului, Victor Zaharescu, s-a înălțat a doua sală de sport din județ. Ideea a găsit în multe locuri adepți. Inspectoratul județean a cerut sprijin calificat C.J.E.F.S. și am lansat un apel către toate primăriile și direcțiile școlilor din județ să studieze posibilitățile construirii de săli pentru sport destinate elevilor. În apelul lansat am făcut propunerea ca să se asigure pe plan local 40 000—50 000 de cărămizi, fonduri pentru plata manoperei meseriașilor calificați, contribuție în muncă pentru lucrările care nu presupun o calificare. Au răspuns afirmativ la apelul nostru 27 de comune care și-au propus să construiască săli de gimnastică în perioada 1971—1975. C.J.E.F.S.—Argeș va sprijini fiecare școală care își înalță sală de sport cu fonduri între 15 000—30 000 lei, cu ciment, cu documentație tehnică și asistență pe toată durata efectuării construcției. Inspectoratul școlar județean va dota noile săli cu toată aparatura necesară. Și iată că sala de sport de la

Școala generală din Păduroiu este aproape gata, într-un stadiu avansat de construcție fiind și cele din Birzești—Hîrtiești, Domnești, Școala generală nr. 1 Pitești. În același fel, încep să ridice în acest an săli de gimnastică școlile din Bughea de Jos, Corbeni, Albota, Hîrtiești, Ștefan cel Mare, Bradu, Unghești, Budișteni, Leordeni, Școala generală nr. 4 din Curtea de Argeș; în anul 1972 cele din Ionești, Buzoiești, Slobozia, Costești, Valea Mare, Pravăț; iar în 1973 — Recea, Oarja, Albești de Argeș, Aninoasa, Cetățeni, Stîlpeni.

Ținem să mulțumim tuturor cadrelor didactice din județul nostru pentru sprijinul ce-l dau acestei noi acțiuni, precum și primarilor și cetățenilor care susțin de-a-proape școlile în înălțarea unor lăcașuri moderne în care elevii de toate vîrstele pot practica sistematic, în cele mai bune condiții sportive.

Aș mulțumi cu acest prilej și profesorului Leon Teodorescu, rectorul Institutului de cultură fizică și sport din București care ne-a ajutat cu atîta sollicitudine și amabilitate în această nouă și frumoasă acțiune din județul nostru.

Convorbire consemnată de
ION PREDA

STATUTUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

4

tematice și a tirajelor lucrărilor care se editează de către Editura didactică și pedagogică.

Inițiază studii și analize, consultă pe larg membri de sindicat și supune dezbaterii colectivelor de muncă principalele probleme ale dezvoltării și perfecționării procesului instructiv-educativ, îmbunătățirea planurilor, programelor, manualelor școlare și cursurilor universitare, planurilor de cercetare și face propuneri Ministerului Învățământului pentru luarea de măsuri corespunzătoare.

b) Uniunea Sindicatelor antrenează și sprijină sindicatele din domeniul cercetării științifice pentru îmbunătățirea planurilor tematice în corelație cu cerințele actuale ale economiei și culturii, pentru valorificarea cât mai deplină a potențialului științific al colectivelor de cercetători, statornicirea unor legături trainice și permanente cu întreprinderile beneficiare; îndrumă sindicatele în vederea dezvoltării continue și utilizării judicioase a bazei de cercetare, creată din fondurile alocate de stat și prin autodotare din realizările proprii.

c) Uniunea Sindicatelor contribuie nemijlocit la înfăptuirea politicii partidului și statului pentru continuarea dezvoltării a culturii și artei, la elaborarea și aplicarea legislației privind organizarea activității în instituțiile de spectacole, concerte și cinematografie; acordă sprijin sindicatelor în mobilizarea creatorilor și interpreților la realizarea unor spectacole și a unor filme care să satisfacă exigențele crescânde ale beneficiarilor culturii, în realizarea planului de spectacole și spectatori, precum și în organizarea unor întâlniri și dezbateri cu publicul spectator.

Inițiază studii și analize, consultă pe larg membri de sindicat și supune dezbaterii colectivelor de muncă probleme profesionale, economice și sociale, asupra cărora urmează a se lua măsuri de către Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă.

d) Împreună cu organele de stat corespunzătoare, Uniunea Sindicatelor întocmește planul tematic de invenții și inovații, planul de introducere a tehnicii și tehnologiilor noi și sprijină experimentele valoroase pedagogice și artistice; organizează schimburi de experiență, consfătuiri, dezbateri, consultări și se preocupă de generalizarea metodelor înaintate de muncă.

Art. 2. — Uniunea Sindicatelor are ca atribuție de bază preocuparea pentru îmbunătățirea continuă a condițiilor de muncă și de viață ale salariaților din învățământ, știință, cinematografie, artă și cultură. În acest scop ia parte activă la stabilirea obiectivelor cu caracter social-cultural construite din fondurile statului, la stabilirea și realizarea măsurilor privind îmbunătățirea sistemului de salarizare, premii și norme de muncă, la respectarea timpului de lucru și de odihnă, a normelor de protecție a muncii, a normativelor de acordare a alimentației speciale, a echipamentului de protecție și la folosirea fondurilor alocate.

Uniunea încheie contract colectiv de muncă cu Ministerul Învățământului, cu Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, cu Academia R.S.R. și Academia de Științe Sociale și Politice; îndrumă încheierea contractelor colective de muncă la unitățile cu statut de centrală și controlează, împreună cu conducerile ministerelor și instituțiilor centrale, modul de îndeplinire a acestora; ajută sindicatele, conducerile instituțiilor de învățământ, știință, cultură și artă, în integrarea profesională și socială a tinerelor cadre angajate; urmărește respectarea legislației care reglementează participarea în muncă a femeilor salariate, ocrotirea mamei și a copilului, organizarea și funcționarea creșelor și căminelor de copii; se ocupă de promovarea femeilor în activitatea profesională și obștească.

Uniunea Sindicatelor din învățământ, știință și cultură cu con-

societății socialiste multilateral dezvoltate.
dintre intelectualitate și clase muncitoare în activitatea de învățământ și cultură.
Art. 23. — Uniunea Sindicatelor din învățământ, știință și cultură este persoana juridică.

Art. 21. — Uniunea Sindicatelor din învățământ, știință și cultură este persoana juridică.
Art. 22. — Statutul Uniunii Sindicatelor din învățământ, știință și cultură este întocmit pe baza statutului-cadru al Uniunii Sindicatelor aprobat de Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor, completat cu probele specifice ramurii. El a fost adoptat, provizoriu, în plenara Comitetului Uniunii din 12 iunie 1971, urmând a fi aprobat definitiv la Congresul Uniunii Sindicatelor.

DISPOZIȚIUNI FINALE

IV

Art. 19. — Mijloacele bănești ale Uniunii Sindicatelor din învățământ, știință și cultură provin din cota parte a cotizației membrilor de sindicat, cit și din alte activități proprii.
Art. 20. — Fondurile bănești ale Uniunii Sindicatelor sunt folosite pentru finanțarea instituțiilor cu caracter social-cultural și sportiv, pentru desăvârșirea activității culturale-educative, sportive, organizatorice și gospodărești, pentru activitatea în domeniul relațiilor internaționale ale sindicatelor, precum și pentru acordarea de ajutoare materiale în cazuri deosebite.

FONDURILE ȘI MIJLOACELE MATERIALE ALE UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

III

Art. 17. — Atribuțiile Comitetului de cenzori:
— verifică activitatea financiar-gospodărească și felul cum sunt administrate bunurile materiale ale Comitetului Uniunii;
— verifică modul cum sunt examinate și rezolvate cererile, reclamațiile, sesizările și propunerile membrilor de sindicat adresate Comitetului Uniunii.

Art. 18. — Membrii Comitetului de cenzori nu pot fi aleși în același timp și membri ai Comitetului Uniunii.

Biroul executiv al Comitetului Uniunii ține evidența președinților de sindicate din ramură, confirmă în funcții președinții, vicepreședinții, secretarii și membrii birourilor executiv ale consiliilor sindicale pe ramuri de activitate (centru universitare) și numește instructorii salariați ai Uniunii Sindicatelor din învățământ, știință și cultură.

Art. 17. — Atribuțiile Comitetului de cenzori:
— verifică activitatea financiar-gospodărească și felul cum sunt administrate bunurile materiale ale Comitetului Uniunii;
— verifică modul cum sunt examinate și rezolvate cererile, reclamațiile, sesizările și propunerile membrilor de sindicat adresate Comitetului Uniunii.

8

5

cursul organelor de stat competente sprijină personalul didactic din mediul rural pentru asigurarea locuințelor și aprovizionarea cu alimente și combustibil; îndrumă sindicatele din ramură în organizarea odihnei prin mijloace proprii și în trimiterea la tratament și odihnă a salariaților și membrilor lor de familie cu biletele repartizate de către C.C. al U.G.S.R.

Art. 3. — Uniunea Sindicatelor participă nemijlocit la elaborarea și realizarea planului de pregătire, perfecționare și reciclare a cadrelor, pe baza Legii privind perfecționarea pregătirii profesionale a salariaților din unitățile socialiste de stat și a Statutului personalului didactic, ajută sindicatele din învățământ în activitatea de stimulare a personalului didactic în vederea obținerii gradelor didactice și perfecționării prin doctorat; sprijină sindicatele din învățământ în organizarea și desfășurarea constatărilor anuale ale cadrelor didactice, sesiunilor științifice, cercurilor pedagogice și activității metodice la nivelul școlii; colaborează cu Uniunea Societăților Științifice ale cadrelor didactice la organizarea taberelor de perfecționare și a excursiilor documentare în perioada vacanței de vară.

Participă, alături de Ministerul Învățământului și Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, la întocmirea planurilor de perfecționare și specializare, atât în țară, cit și în străinătate.

Art. 4. — Uniunea Sindicatelor desfășoară activitate politică cultural-educativă pentru creșterea conștiinței socialiste a oamenilor muncii, pentru cunoașterea și însușirea de către toți salariații a politicii interne și externe a Partidului Comunist Român, pentru educarea lor în spiritul atitudinii înaintate față de muncă, creșterea responsabilității fiecăruia față de interesele generale ale societății și pentru respectarea legii și ordinii de drept socialiste. În acest scop, generalizează experiența pozitivă din activitatea sindicatelor afiliate, organizează diferite concursuri în domeniul activității cultural-educative și sportive de masă.

Art. 5. — Elaborează, împreună cu Ministerul Învățământului, Regulamentul de organizare și funcționare a Caselor corpului didactic, contribuie la orientarea conținutului activității și la generalizarea experienței pozitive, la crearea și dezvoltarea bazei materiale a acestora în vederea transformării lor în adevărate centre metodice și cultural-educative.

Art. 6. — Uniunea îndrumă sindicatele în organizarea adunărilor generale ale salariaților. Împreună cu organele centrale de stat urmărește înfăptuirea hotărârilor adoptate în aceste adunări și soluționarea propunerilor făcute de salariați.

În îndeplinirea sarcinilor profesionale, social-culturale și economice Uniunea conlucrează cu Uniunea Tineretului Comunist, Uniunea Asociațiilor Studentești din România, Consiliul Național al Organizației Pionierilor, Consiliul Național al Femeilor, Uniunea Societăților Științifice ale cadrelor didactice, Asociația Oamenilor de Artă din instituțiile teatrale și muzicale, Asociația Cineaștilor din România și alte organizații de masă și obștești.

Art. 7. — Uniunea conduce activitatea sindicatelor afiliate în rezolvarea problemelor profesionale, sociale și de producție, sprijină sindicatele în organizarea activității pentru înfăptuirea hotărârilor proprii, a prevederilor statutelor fiecărei organizații sindicale, pentru realizarea sarcinilor ce le revin din hotărârile Comitetului Uniunii și ale Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din Republica Socialistă România. Comitetul Uniunii Sindicatelor din învățământ, știință și cultură, publică hotărârile pe care le adoptă pentru a fi cunoscute de membrii sindicatelor afiliate.

Art. 16. — Pentru conducerea activității între plenary, Comitetul Uniunii alege Biroul executiv, în componența cărui vor predomina oameni ai muncii care își desfășoară activitatea profesională în unitățile din ramură; Comitetul Uniunii alege președintele și secretarul. În perioada dintre sesiunile Biroului executiv problemele activității curente se rezolvă în colectiv de președinte, vicepreședini și secretar.

Art. 15. — Comitetul Uniunii se întrunește în plenary cel puțin de două ori pe an. Pentru antrenarea tuturor membrilor Comitetului la elaborarea hotărârilor, la organizarea și controlul îndeplinirii lor, acesta se constituie în comisi de lucru pe diferite domenii ale activității, în raport cu specificul diferitelor sectoare de muncă. În aceste comisi pot fi atrași și alți membri de sindicat, specialiști, cadre de conducere, reprezentanți ai sindicatelor.

Art. 14. — Comitetul Uniunii desemnează reprezentanții sindicatelor în Consiliul Central al Cinematografiei, precum și măsurile de antrenare a sindicatelor la întreprinderea hotărârilor adoptate. Biroul punctului de vedere comun ce urmează a fi prezentat în Consiliul Central al Cinematografiei, precum și măsurile de antrenare a sindicatelor la întreprinderea hotărârilor adoptate de aceste organe; inițiază periodic consultări pentru activitatea de conducere și la mobilizarea salariaților pentru întreprinderea în scopul creșterii contribuției sindicatelor la activitatea organelor organizațiilor sindicale de pe lângă Consiliul Central al Cinematografiei, țării președinților sindicatelor respective; organizează și îndrumă comisiile în Consiliul Central al Cinematografiei, pe baza consultelor în Consiliul Central al Cinematografiei, pe baza consultelor în Consiliul Uniunii desemnează reprezentanții sindicatelor în Consiliul Uniunii.

Art. 13. — Comitetul Uniunii participă la repartizarea de către Consiliul Central al U.G.S.R., a biletelor de odihnă și tratament pentru salariații din învățământ, știință și cultură.

Art. 12. — Candidații pentru Comitetul Uniunii și Comisia de cenzori sunt discutați în colectivul de muncă din care fac parte și recomandați de adunările generale sau conferințele organizațiilor sindicale afiliate; candidații pentru organele de conducere ale Uniunii Generale a Sindicatelor sunt recomandați de Conferința Uniunii, cu consultarea colectivului de oameni ai muncii unde își desfășoară activitatea.

Art. 11. — Conferința are următoarele atribuții:

a) dezbate și hotărăște asupra activității Comitetului, analizează activitatea Uniunii și stabilește sarcinile, modul de participare a salariaților și a sindicatelor afiliate la dezvoltarea activității profesionale, social-culturale și economice; dezbate și aprobă activitatea comisiei de cenzori;

b) adoptă și modifică Statutul Uniunii Sindicatelor din învățământ, știință și cultură;

c) hotărăște asupra aderării Uniunii Sindicatelor din învățământ, știință și cultură la Uniunea Generală a Sindicatelor din România;

d) alege, prin vot secret, Comitetul Uniunii, Comisia de cenzori și delegații la Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România. În componența organelor de conducere vor predomina oameni ai muncii, care lucrează nemijlocit în producție.

Art. 10. — Organul superior al Uniunii este Conferința sindicatelor care se convoacă de Comitetul Uniunii odată la 5 ani. Comitetul Uniunii din proprie inițiativă sau la cererea a cel puțin o treime din membrii reprezentați la ultima conferință, poate convoca Conferința extraordinară.

Art. 9. — La baza organizării și activității Uniunii Sindicatelor stau principiile: autonomia sindicatelor, organizarea pe ramură sau ramuri înrudite, munca și conducerea colectivă, centralismul democratic.

Art. 8. — Reprezintă sindicatele în relațiile cu organizațiile sindicale internaționale de ramură, cu organizațiile similare de peste hotare, acționând pentru întreținerea legăturilor de prietenie și colaborare cu organizațiile sindicale din țările socialiste, pentru dezvoltarea relațiilor cu sindicatele din alte țări, pentru unitatea de acțiune a mișcării sindicale internaționale.

Art. 7. — Pentru îndrumarea sindicatelor din învățământ, precum și a grupurilor sindicale din comune, în rezolvarea problemelor profesionale, social-culturale și sportive se pot crea organe sindicale de ramură, la nivel județean.

Art. 6. — Pentru îndrumarea sindicatelor din învățământ, precum și a grupurilor sindicale din comune, în rezolvarea problemelor profesionale, social-culturale și sportive se pot crea organe sindicale de ramură, la nivel județean.

Art. 5. — Pentru îndrumarea sindicatelor din învățământ, precum și a grupurilor sindicale din comune, în rezolvarea problemelor profesionale, social-culturale și sportive se pot crea organe sindicale de ramură, la nivel județean.

Art. 4. — Pentru îndrumarea sindicatelor din învățământ, precum și a grupurilor sindicale din comune, în rezolvarea problemelor profesionale, social-culturale și sportive se pot crea organe sindicale de ramură, la nivel județean.

Art. 3. — Pentru îndrumarea sindicatelor din învățământ, precum și a grupurilor sindicale din comune, în rezolvarea problemelor profesionale, social-culturale și sportive se pot crea organe sindicale de ramură, la nivel județean.

Art. 2. — Pentru îndrumarea sindicatelor din învățământ, precum și a grupurilor sindicale din comune, în rezolvarea problemelor profesionale, social-culturale și sportive se pot crea organe sindicale de ramură, la nivel județean.

Art. 1. — Pentru îndrumarea sindicatelor din învățământ, precum și a grupurilor sindicale din comune, în rezolvarea problemelor profesionale, social-culturale și sportive se pot crea organe sindicale de ramură, la nivel județean.

Uniunea Sindicatelor din învățământ, știință și cultură se constituie prin afilierea de bună voie a sindicatelor din instituțiile de învățământ, știință, cinematografie, artă și cultură.

Activitatea Uniunii are la bază principiul autonomiei sindicatelor, al democrației muncitorești.

Uniunea asigură participarea membrilor din sindicatele afiliate la stabilirea măsurilor pentru îndeplinirea obiectivelor privind progresul continuu al învățământului, științei, culturii și artei, conducerea activității profesionale, economice și sociale din această ramură. Îndrumă și ajută sindicatele în organizarea activității lor, pentru îndeplinirea politicii interne și externe a Partidului Comunist Român, a directivelor și hotărârilor referitoare la dezvoltarea generală a sectoarelor din ramură, pentru construirea socialismului și comunismului în patria noastră.

Se preocupă de dezvoltarea conștiinței socialiste a salariaților, pentru însușirea și aplicarea noului în activitatea profesională și economică, de îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale salariaților.

Uniunea reprezintă interesele organizațiilor sindicale afiliate în relațiile cu Ministerul Învățământului, Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, Academia Republicii Socialiste România, Academia de Științe Sociale și Politice.

Președintele Comitetului Uniunii sau alte cadre împuternicite de plenary Comitetului fac parte din colegiul Ministerului Învățământului, Consiliul Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, prezidiile Academiei Republicii Socialiste România și Academiei de Științe Sociale și Politice, Consiliul Centralului Național al Cinematografiei, precum și din alte organe colective ale instituțiilor centrale, ale căror sindicate sînt afiliate Uniunii; în această calitate, își aduc contribuția la dezbaterile și adoptarea tuturor hotărârilor și măsurilor menite să asigure realizarea sarcinilor profesionale, economice și sociale ale sectoarelor din ramură și raportează în plenary asupra activității lor.

I. ATRIBUȚIILE UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT, ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

Art. 1. — În domeniul profesional și economic:

a) Uniunea Sindicatelor contribuie nemijlocit la îndeplinirea prevederilor privind dezvoltarea, perfecționarea și modernizarea continuă a învățământului în Republica Socialistă România, cuprinse în Directivele C.C. al P.C.R. și în Legea Învățământului, la aplicarea prevederilor Statutului personalului didactic; participă la elaborarea și definitivarea planurilor de învățământ ale școlii generale, școlilor profesionale, liceelor și instituțiilor de învățământ superior, a planurilor de școlarizare anuale și de perspectivă, la fixarea rețelei și profilului instituțiilor de învățământ și educație; urmărește dezvoltarea bazei materiale a învățământului în raport cu cerințele actuale, prin prevederile bugetului de stat și prin autoutotare, precum și utilizarea eficientă a bazei de cercetare; sprijină sindicatele din învățământ în acțiunile de corolare a nivelului de pregătire a elevilor și studenților cu cerințele dezvoltării economice, sociale și culturale ale societății noastre; contribuie, prin forme specifice, la ridicarea nivelului de pregătire și la perfecționarea măiestriei profesionale a cadrelor didactice în vederea creșterii eficienței activității de învățământ; la parte la elaborarea tematicii de cercetare și a planului de dotare a laboratoarelor; participă la stabilirea planurilor

Note

Prof. Nicolae Albu:

„ISTORIA ȘCOLILOR ROMĂNEȘTI DIN TRANSILVANIA, INTRE 1800 - 1867”

În temeliile învățămîntului românesc contemporan stau, fără îndoială, și valoroasele tradiții ale școlii românești înregistrate de-a lungul anilor. Cunoașterea acestora este înlesnită și de recenta apariție în Editura didactică și pedagogică a cărții profesorului Nicolae Albu, intitulată „Istoria școlilor românești din Transilvania între 1800—1867”.

Lucrarea, ne mărturisește însuși autorul, este „rezultat al unei îndelungate osteneți”, facilitind cititorului o cunoaștere aprofundată a procesului de dezvoltare a școlii românești din Transilvania într-o perioadă plină de transformări sociale. Schișind istoria școlilor românești din Transilvania primelor șapte decenii ale secolului al XIX-lea, autorul își conține lucrarea în două secțiuni: prima se referă la școlile din centrele confesionale Blaj și Sibiu, iar a doua conturează tabloul, încă modest, al școlilor „populare” din toată Transilvania, orînduite pe județe.

Un capitol special este consacrat școlilor din „Țara Năsăudului” unde, după părerea autorului, funcționau cele mai bune școli. „Nu este regiune sau județ — spune autorul — care s-ar putea compara în organizarea și funcționarea școlilor românești din secolul trecut cu Țara Năsăudului” (pag. 147). La înflorirea învățămîntului județului a contribuit și transformarea acestui colț de țară în regiune militară prin înființarea regimentului II — românesc de graniță cu sediul în Năsăud (1763). Alături de Bistrița, unde funcționau școli, printre care gimnaziul piariștilor — transformat după 1850 în liceu — la care au învățat cărturari iluștri ca Gheorghe Șincai, Andrei și Iacob Mușan, crește în importanță și orașelul Năsăud. Se înființează aici o școală normală, o școală primară superioară. În 1784 se deschide un Institut militar. Funcționau, de asemenea, cinci școli care pregăteau dascăli.

Rod al unei laborioase munci, a cercetării minuțioase a documentelor de la arhivele statului din Blaj, Brașov și de la arhiva Institutului teologic din Sibiu, lucrarea lui Nicolae Albu, au-

tor și al unei „Istории a învățămîntului din Transilvania pînă la 1800”, constituie o prețioasă contribuție la cunoașterea învățămîntului românesc din Transilvania, dezvoltat în condițiile unei hotărîte lupte de eliberare socială și națională.

Prof. IOAN ILIEȘ
Bistrița

Prof. dr. docent

Stanciu Stoian:

„EDUCAȚIE ȘI TEHNOLOGIE”

(Introducere în ergonomia învățămîntului)

Adresat studenților din anul III, volumul recent apărut depășește aria problemelor, prin actualitatea ideilor dezbătute, ca și prin funcția de inițiere pe care o îndeplinește, caracterul propriu unui curs universitar.

În cele aproape 300 de pagini sînt abordate cu un aparat științific modern: raportul umanism-tehnic, educația tehnologică, om și unealtă, pedagogia și școala muncii, om și mașină, ergonomia învățămîntului etc. — toate într-o viziune filozofică a explicării omului și a condiției complexe a educației din zilele noastre.

„CAIET METODIC

DE MATEMATICĂ” — 1971

Deschizînd un șir de lucrări cu apariție bianuală, pe care îl intenționează Inspectoratul școlar al municipiului București, în ajutorul celor care predau matematica în școlile de cultură generală, „Caietul” alătură, într-un volum amplu, nume de profesori cunoscuți în Capitală pentru experiența rodnică și competența în activitatea la catedră.

Temele pe care le abordează autorii studiilor inserate în primul număr al „Caietului”, apărut recent, problemele pe care le aduc în atenția profesorilor de specialitate, ca și rezolvările metodice pe care le propun, fac din lucrare un instrument foarte util pentru munca la catedră din școala generală și din licee. Căci cine nu ar dori să afe, de pildă, cum ar putea înlătura greutățile care apar la clasă în înțelegerea și mai ales în folosirea teoremei de convergență cu e (prof. Gheorghe Călugărița), ce aspecte prezintă folosirea noțiunii de integrală pentru calculul unor

limite (prof. Gh. Rizescu), folosirea sistematică a relației de echivalență în liceu (prof. Eugenia Rizescu), rezolvarea problemelor de probabilități (prof. Ilie Ilasievici), predarea experimentală a probabilităților la clasa a VI-a, sau folosirea riglei de calcul la clasele a V-a și a VI-a (prof. Ștefan Fătulescu) etc.

Culegerea, care costă 8 lei, se poate procura prin Inspectoratul școlar al municipiului București, Institutul central de perfecționare a personalului didactic sau biblioteca Liceului „Gh. Lazăr”.

„CRISALIDE” —

antologie de poezie și proză a copiilor

Editat de Consiliul Național al Organizației Pionierilor sub îngrijirea profesorilor Mihai Opreș și Marin Teodorescu, recentul volum de poezie și proză a copiilor — intitulat sugestiv „Crisalide” — continuă o frumoasă tradiție, aceea începută cu editarea antologiilor „Copii-poetă” și „Copiii povestesc” apărute în 1969.

Culegerea înmănunchiază cele mai reușite creații poetice și în proză ale pionierilor din ultimii 2—3 ani, majoritatea dintre ele fiind distinse cu premii sau mențiuni la etapele finale ale concursurilor de literatură organizate de Consiliul Național al Organizației Pionierilor.

În selectarea creațiilor autorii s-au ținut asupra celor care le-au oferit garanția că se află în fața unor talente certe și stabile și nu a unor explozii întâmplătoare. Referindu-ne la poezie, mulți dintre cei care semnează în antologia de față — între care amintim pe Cornelia Rieș, Delia Procopiu, Simina Moldovan, Liviu Papadima și alții — și-au făcut cîșiva ani ucenicie poetică în cadrul taberelor de la Homorod, a cenacurilor și revistelor școlare.

În ceea ce privește proza, semnalăm, de asemenea, câteva nume cunoscute în lumea micilor condeieri: Mircea Țătaru, Gheorghe Pinteș, Aurica Lupșe, Maria Vasilache și alții.

Fără a face anticipații asupra destinului scriitoricesc al pionierilor ce semnează în această culegere, sau a le elibera certificate de talent și consacrare, autorii realizează prin întocmirea Crisalidelor un act educativ de o deosebită importanță pentru stimularea și călăuzirea acestor talente spre împlinire și afirmare.

M. R.

REVISTA REVISTELOR

„Învățămîntul profesional și tehnic”

nr. 6/1971

Sub titlul generic „Informatica și școala”, revista „Învățămîntul profesional și tehnic”, abordează — într-un număr tematic — unele dintre cele mai actuale teme privind informatica și promovarea ei în licee, în speță în liceele de specialitate. Planurile de referință sînt multiple și vizează circumscrierea domeniului informaticii, prezentarea implicațiilor ei în diverse domenii (economic, industrial etc.), inițierea cititorului mai puțin avizat în procesul de programare și limbajele de programare etc. Cele mai multe articole sînt însă consacrate aspectelor practice ale predării informaticii.

Semnificațiile introducerii unor elemente de informatică în liceele teoretice și cele speciale sînt succint și pătrunzător formulate în articolul acad. Gr. C. Moisil: „Informatica în licee”, Conf. dr. Dragoș Vaida abordează posibilitățile practice ale introducerii informaticii în licee, cit și conținutul disciplinei care să transmită un nucleu de cunoștințe în acest domeniu. O interesantă experiență în acest sens, realizată la două licee economice din București e prezentată de către Ligia Asanachescu și Petre Preoteasa.

Alte articole prezintă utilizarea în procesul de învățămînt a calculatorului „Unididac 1”, cit și construcția și funcționarea celui de-al doilea calculator cu destinație didactică realizat la Grupul școlar „Unirea” din București.

Articolele citate și altele alcătuiesc un număr pertinent și util pe care îl recomandăm.

„TERRA”

nr. 3/1971

Revista „Terra”, recent apărută, cuprinde materiale documentare pentru cei înscriși la cursurile postuniversitare, precum și articole pe tema consfătuirilor pe țară ale cadrelor didactice desfășurate recent. Din cuprins: „Caracterul aplicativ al geografiei ca știință și obiect de învățămînt” (N. Al. Rădulescu), „Peisaj geografic și valorificarea rațională a resurselor naturale” (V. Tufescu), „România și fluxul turistic internațional” (C. Petrescu), „Ipoteze și teorii cosmogonice” (I. D. Ilie), „Repartiția altimetrică a populației și așezărilor pe glob” (Cl. Giurcăneanu), „Din experiența predării geografiei la clasa a V-a în acest an școlar” (A. Schiau), „Lecturi geografice și geografica distractivă pentru elevi și tineret” (El. Badea-Klebleev) ș. a.

LUMINĂ ȘI CULOARE

Profesorul Aurel Vasilescu, unul dintre animatorii cenacului de artă plastică „Ion Andreescu” din Capitală, este prezent cu o expoziție retrospectivă, în orașul său natal, Tirgoviște. Lucrările expuse evocă vechea cetate de scaun și frumusețea peisajului dimbovițean.

Aurel Vasilescu ne prezintă o pictură sinceră, sensibilă, plină

de lirism, reconfortantă. Dragostea sinceră cu care se apropie de lucruri și oameni, de frumusețile pămîntului nostru, lipsa de ostentație, de afectare, liniștita armonie a culorilor și lumina sînt trăsături dominante ale picturii lui Aurel Vasilescu.

Zidurile de incintă ale palatului domnesc din Tirgoviște, turlele vechilor biserici, casele vechi românești, toate sînt scaldate în ingenioase efecte de lumină. Aceași lumină străbate livezile și peisajele de deal cu ceruri înalte sau interioarele de pădure sau parcuri. Florile de cîmp sau de grădină sînt fragede și transparente. Portretele și cele două autoportrete sînt bine construite și interiorizate.

Vioaie și cu calități cromatice deosebite este și grafica — „Acoperișuri iarna”, „Căsuțe de țară”, „Sanie fărînească” sau „Apus de soare”.

Prof. DUMITRIU-SEREA

Cronici

G. IBRĂILEANU: „CAMPANII”

Editura Minerva, București 1971

Apariția volumului „Campanii” în anul aniversării centenarului Ibrăileanu adaugă gestului de omagiu și actului necesar de istorie literară semnificația etică a împlinirii dorinței criticului de a-și aduna la un loc (vezi Prefața

semnată de autorul ediției, Mihai Drăgan) articolele răspîndite, ani în șir, în „Viața românească”.

Intr-adevăr, structura cărții este gândită în funcție de caracterul ei „aproape inedit”, incluzîndu-se în majoritate polemicile și materialele publicate la rubrica Miscellanea sau în celelalte pagini ale prestigioasei reviste; în plus, două articole din *Insemnări literare*, încă două luate din *Arhiva „G. Ibrăileanu”* și Prefața ediției de Poezii ale lui Eminescu apărute din grija criticului.

Cele patru subdiviziuni ale *Campaniilor* ne dau posibilitatea de a urmări (în succesiune cronologică) ideile și

reflecțiile lui Garabet Ibrăileanu cu privire la scopul, conținutul și modalitățile de abordare ale criticii și istoriei literare (I); concepția sa asupra poporanismului și caracterului național al artei, în speță al literaturii (II); opiniile sale — determinate în mare parte de mișcarea literară a vremii — despre problema traducerilor, a tendenționismului în artă, a limbii literare, a originalității creației (în general, despre multiple chestiuni de ordin etic, sociologic, psihologic, estetic, implicate în procesul creației); în sfîrșit, ultima secvență conține comentarii axiologice pe marginea operei și personalității unor scriitori și critici, precum M. Eminescu, I. Slavici, D. Anghel, Șt. O. Iosif, I. Teodoreanu, M. Kogălniceanu, T. Maiorescu. Pe lângă aceasta, o seamă de note sau polemici suplimentare sau lămurire anumite aspecte — vulnerabile — din opera critică a lui Ibrăileanu: poziția sa gheristă sau tradiționalistă — acuzate de exces —, interpretarea pe care a dat-o poporanismului, problema artei angajate și a artei pure, cea a specificului național, atitudinea sa față de poezia nouă, față de modernism în general.

Sobru, sistematic, concentrat în expresie, criticul se angajează totuși în polemici cu temeritatea intelectualului de elevată ținută spirituală și morală. Apărarea adevărului — uneori cu vehemență, alteori cu subliniată ironie, chiar caustică (niciodată, însă, cu imprecizia gratuită) — se face pe baza unei solide argumentații și a unei concepții personale care dovedește pe lângă inteligență și o rară sensibilitate artistică, un deosebit spirit critic. Astfel Ibrăileanu este adeptul convins al criticii complete, comprehensive, științifice. „Critica literară, așa cum s-a constituit de o sută de ani încoace, este un tot. Critica estetică, critica psihologică, critica științifică etc. sînt părțile acestui tot. Critica literară, cînd privește opera din toate punctele de vedere, este completă”. (Greutățile criticii estetice, pag. 105). Combate doar exagerările estetizante — de pildă ale lui Mihail Dragomirescu sau P. Zarifopol — ori critica subiectivă (conciliantă, sau rea în funcție de impresia pe care o produce asupra publicului) a lui E. Lovinescu.

O critică justă, demonstrată excelent chiar în articolele cuprinse în „Campanii”, presupune, după părerea

lui Ibrăileanu — concepție care își păstrează actualitatea — în primul rînd o operă cu valoare estetică incontestabilă. Pornind de aici, criticul trebuie să-și exercite calitatea sa de interpret multilateral al sensurilor operei, în funcție de idealul său: «Ca estetician, voi „admira” talentul (cum a făcut d. Gherea), ca critic, voi studia opera lui Eminescu și din alte puncte de vedere și voi face rezerve în privința idealului (cum a făcut d. Gherea), apoi voi cerceta cauzele idealului lui Eminescu, influența sa etc., întrebări care nu s-de domeniul „estetice”» (Probleme literare, II, pag. 27).

Atît din articolele citate, cit și din multe altele. (Ce este poporanismul? Traducerile, Modă și originalitate, Edițiile poeziilor lui Eminescu, Eminescu etc.) reiese, deci, cu claritate personalitatea puternică a criticului „Vieții românești”. De altfel, lectura volumului atestă importanța întreprinderii lui Mihai Drăgan: prin gruparea bogatului material în ordinea amintită la începutul notei noastre, programul critic al lui Garabet Ibrăileanu se evidențiază în componentele sale caracteristice.

V. BACIU

SITUAȚIA ACTUALĂ A LICEELOR FRANCEZE

Profesorul Michel Billeray a fost oaspetele țării noastre în cursul acestui an școlar, în cadrul unei călătorii de studii a profesorilor de liceu francezi în mai multe țări din estul Europei. Domnia-sa a răspuns cu amabilitate solicitării revistei noastre, de a prezenta momentul actual al învățămîntului liceal francez. Am extras pasajele esențiale și de actualitate care pot ajuta pe cititorii noștri la o mai bună înțelegere a structurii liceului francez.

pe elevi cu valorile trecutului, să le formăm gustul în compania marilor creatori de frumusețe, de emoție artistică, de cugetare. Dar această cultură trebuie să fie vie. Ea nu este numai o împlinire individuală. Ea posedă și o dimensiune socială și este în același timp, o unealtă de lucru. Prin aceasta vrem să spunem că modelul cultural propus de către școală trebuie să se afle în legătură directă cu viața fiecăruia, să integreze valorile tehnice capabile de a forma un suport concret.

le este cea mai potrivită. În acest scop au fost marcate mult mai puternice diferențele între primul și al doilea ciclu.

Ciclul I

Timp de patru ani, începînd cu cl. a VI-a și pînă la clasa a III-a (respectiv clasa a IX-a la noi *) toți copiii fără excepție, sînt cuprinși într-una sau alta din formele de învățămînt numite din primul ciclu. Aceste forme de învățămînt sînt paralele și pe cît posibil apropiate unele de altele în așa fel încît să ușureze trecerea de la o formă de școală la alta. Toate au un caracter de cultură generală; nici una dintre ele nu-și propune formarea profesională. Pentru a fi admiși în clasele a VI-a, elevii trebuie să fie în vîrstă de cel puțin 11 ani și de cel mult 12 ani și să fi trecut examenul de verificare a aptitudinilor în urma examinării dosarului școlar. Instituțiile școlare care asigură instruirea elevilor în primul ciclu sînt următoarele: liceele ale căror clase din primul ciclu vor trebui în viitorul apropiat regrupate în interiorul colegiilor de învățămînt secundar, colegiile de învățămînt general fără latină, colegiile de învățămînt secundar cu posibilități de studiere a limbilor clasice.

Ciclul II

La încheierea primului ciclu, elevii sînt orientați după aptitudini, preferințe și rezultatele obținute fie către învățămîntul de lungă durată de 3 ani, fie către învățămîntul de durată scurtă, a cărei perioadă de școlarizare nu depășește 2 ani. Formele de învățămînt de lungă durată, organizate în licee, pregătesc pentru diverse tipuri de bacalaureat, pentru bacalaureatul tehnic sau pentru diploma de tehnician. Învățămîntul de scurtă durată desfășurat în colegiile din ciclul II dă o formație profesională, asociată cu o formație generală. Ciclului doi de durată lungă îi revine sarcina de a dezvolta caracterul formativ al învățămîntului secundar a cărui misiune esențială constă în a înarma elevul cu o cultură generală. Pentru a lăsa orientării un caracter suplă și progresiv și pentru a permite elevilor corectarea eventuală a alegerii inițiale, în clasa zisă „de seconde” nu sînt decît patru secțiuni (literară — A, economică — B, științifică — C, tehnică industrială — T) și apoi 5 secțiuni în etapa clasei „de premiere” și în clasele terminale. (Cele 4 secțiuni precedente plus secțiunea — D: științele naturii). În clasa I și în clasa terminală, elevii pot să urmeze anumite discipline de învățămînt facultative: desen, educație muzicală, lucru manual.

Organizarea orientării elevilor

Pe toată durata primului ciclu, cadrele didactice care predau aici se întîlnesc periodic în consilii de clasă sub

conducerea profesorului principal (diriginte). Consiliul de orientare examinează propunerile prezentate de către consiliile de clasă și dă familiilor avize bine motivate. Sînt două praguri mai importante, la sfîrșitul claselor a V-a (a VII-a la noi) și respectiv a III-a (a IX-a la noi). Dacă familia crede că trebuie să prefere un tip de învățămînt care nu este recomandat de către consiliul de orientare, elevul se prezintă la un examen de admitere. Acest proces de orientare aplicat în primul ciclu este păstrat pe toată durata școlarității și posibilitățile de trecere de la o secție la alta sînt prevăzute în toate etapele de școlarizare.

REFORMA PROGRAMELOR ȘCOLARE

În ce privește conținutul învățămîntului, problema se pune la toate disciplinele. Ca exemplu am reținut două discipline printre altele.

Matematica

Modernizarea matematicii devine necesară și scopul ei este de a apropia învățămîntul de concret și de a prezenta elevilor conceptele cheie de care ei vor avea nevoie în viața lor activă peste cinci sau zece ani. Aceasta este intenția în care matematicile tradiționale au fost reorganizate, mai bine articulate, de o manieră care să îngăduie să vedem mai bine unitatea lor, să profităm de economia de gândire pe care ne-o dă o prezentare mai corectă a acestei științe. Trebuie să mai adăugăm la aceasta limbajul mulțimilor care este ușor de vorbit, comod, precis și pe care trebuie să-l întrebuițăm ca pe o limbă naturală a matematicilor. Marea dificultate pe care o întîlnește aplicarea acestor reforme constă în formarea profesorilor. Un întreg sistem de „reciclare” la toate nivelurile este deja în funcțiune.

Fizica

Strîns legat de studiul matematicii, învățămîntul fizicii este în criză. El începe prea tîrziu și este învechit, fiind aproape neschimbat de mai bine de o jumătate de veac. Ar trebui ca o inițiere în fizică sub forme foarte experimentale să fie dată mult mai devreme, așa cum se face în cea mai mare parte a țărilor din Europa apuseană; ar trebui să alegem domeniile care corespund domeniului familiar al copilului. Actualmente învățămîntul fizicii începe cu capitolele mecanică și calorimetrie, discipline greoaie și „apriorice” puțin atrăgătoare. Astăzi copiii trăiesc într-o lume a electricității. Or, electricitatea folosește matematicile elementare. Am putea începe mult mai devreme, printr-o inițiere experimentală în studiul curentului continuu. La fel se pune problema raporturilor între diferitele discipline a căror evoluție reciprocă nu mai poate fi ignorată.

Reforma învățămîntului secundar este și trebuie să fie generală. Ea este menită să se desfășoare permanent, înregistrînd mutațiile pozitive solicitate de evoluția societății.

Prof. MICHEL BILLERAY
Colegiul „Louis le Grand”, Paris

*) Toate parantezele de acest fel sînt introduse de redacție, pentru a ușura comparațiile.

MERIDIANE

Planul de reformă din anul 1959 și aplicațiile lui în învățămîntul de cultură generală, tehnic și profesional, dispozițiile noii legi de orientare a învățămîntului superior au transformat în mod profund instituțiile școlare ale țării, și în mod deosebit liceele și olegiile. Asistăm azi la un proces de daptare a școlii la o societate strîns condiționată de către tehnică.

OBIECTIVE

Aflat la o distanță egală de enciclopedism și de specializare, învățămîntul secundar francez deschide elevilor căi diferențiate, corespunzătoare totodată diversității aptitudinilor și principalelor orme de cultură. Politica școlară actuală, așa cum este ea definită în Franța, își propune trei mari obiective care privesc înainte de orice liceele și colegiile:

- întărirea caracterului de promovare colectivă,
- dezvoltarea unei pedagogii mai deschise și mai active,
- avîntul formelor de învățămînt tehnic și profesional.

Comanda socială a educației și nevoile de formare profesională s-au întîlnit pentru a aduce la nivelul învățămîntului secundar efortul de promovare colectivă, adică de a asigura tuturor elevilor un nivel cultural. Cultura va da copiilor noștri capacitatea de integrare în lumea modernă și va face din ei buni cetățeni. Ne interesează mereu și poate mai mult decît oricînd astăzi să dezvoltăm simțul critic, rigoroasă raționamentelor, să adîncim cunoașterea sufletului uman, să-i familiarizăm

STRUCTURI NOI

Structurile trebuie să fie inventate în funcție de obiective. Învățămîntul secundar tradițional avea ca obiectiv în-deosebi formarea individului. Astăzi este vorba de a democratiza viața prin învățămînt. Școala perfect integrată, unificată, este școala elementară. Sarcina actuală la nivelul școlii secundare constă în a unifica diferitele categorii de instituții școlare, a pune la îndemînă programe de studiu comune pentru toate secțiile, a face în așa fel încît observația și orientarea elevilor să fie efectiv asigurate în acest cadru.

Tipuri de învățămînt

Reforma învățămîntului public francez promulgată în 1959 și dispozițiile complementare, promulgate de la acea dată încoace, au ca scop să stabilească o astfel de organizare încît diferitele tipuri de învățămînt să poată primi elevii după aptitudinile lor individuale. Toți copiii trebuie să fie în măsură să primească acea formă de instrucție, care

tie. Se găsesc aici, de asemenea, pensule, culori, crete colorate etc., astfel încît clasele de desen par adevărate ateliere de pictură.

Programele de studiu, elaborate în colaborare cu artiștii plastici, cuprind, în primul rînd, noțiuni de desen (după natură, decorativ și tematic), precum și activități de modelaj. Ca teme pentru acasă li se cere adesea copiilor să ilustreze povești sau să efectueze desene pe teme date de învățătorii. Se realizează adesea, în cursul vizitelor făcute în oraș, în întreprinderi și la sate, schițe și desene care surprind „pe viu” cele văzute de copii.

JAPONIA

ȘCOLI FĂRĂ CLASE

Consiliul central al educației din Japonia preconizează, în vederea reformării școlii primare, un sistem de învățămînt în care clasele să fie suprimate și în care fiecare elev să fie instruit conform cu posibilitățile sale, în funcție de progresele pe care le realizează. În calea realizării acestei reforme se ridică însă unele dificultăți. Un exemplu: introducerea studiului limbilor străine, încă din primii ani de învățămînt, este extrem de dificilă, întrucît predarea limbii japoneze monopolizează practic întregul timp disponibil. Într-adevăr, pentru a-și însuși limba maternă, copiii japonezi trebuie să învețe; în decursul primilor 6 ani de școală, 831 de caractere scrise distincte; alte 400 de caractere se adaugă între anii 7 — 9. Și toate acestea nu constituie decît vocabularul de bază pentru lectura unui ziar...

Cu toate acestea, învățămîntul primar din Japonia — ca și cel secundar, de altfel — atinge un nivel foarte ridicat. El este considerat în-deosebi, și pe drept cuvînt, ca un adevărat pionier în ceea ce privește studiul matematicilor.

În legătură cu învățămîntul secundar, se subliniază necesitatea unui efort minunț pentru a se asigura, în primul ciclu, o școlaritate nediscriminatorie pînă la vîrstă de 15 ani.

În ciclul al doilea, obsesia examenelor creează o adevărată piramidă de instituții școlare particulare, dat fiind că prestigiul unei școlii se bazează pe reușita elevilor săi la examenele de intrare în învățămîntul superior. Este de la sine înțeles că școlile acestea sînt foarte greu accesibile copiilor proveniți din rîndul populației muncitoare.

Telex

CHILE

MĂSURI PENTRU DEMOCRATIZAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Preocuparea centrală a guvernului chilian în domeniul învățămîntului este, în prezent, crearea unor condiții cît mai favorabile de acces al tineretului la toate formele de educație.

Este în curs de realizare un plan național de acordare a unor burse menite să asigure școlarizarea tuturor copiilor țării, precum și un plan de construcții școlare. De asemenea, vor fi expropriate unele edificii în care vor fi instalate instituții școlare și internate. Pe aceste căi se tinde să se creeze cel puțin cîte o școală unificată (curs primar și secundar) în fiecare comună rurală și în fiecare cartier al orașelor chiliene.

Pentru lichidarea rapidă a deficitelor culturale moștenite de la vechiul regim, se întreprinde o vastă mobilizare populară destinată eliminării în termen scurt a analfabetismului, ca și ridicării nivelului de școlarizare al populației adulte. Educația adulților va fi organizată în special în cadrul centrelor de muncă, urmînd să se creeze apoi instituții permanente de cultură generală tehnologică și socială a muncitorilor.

U. R. S. S.

EDUCAȚIA ESTETICĂ ÎN ȘCOALA

Educația estetică ocupă în prezent un loc tot mai important în învățămîntul preșcolar și elementar din U.R.S.S. În acest cadru s-a dezvoltat, de pildă, în mod deosebit, predarea desenului considerîndu-se că acesta îi învață pe elevi să vadă, să înțeleagă și să simtă frumosul, le formează gustul și, totodată, îi pregătește pentru viitoarea lor profesie.

Lecțiile de desen, predate de obicei în săli special utilizate în acest scop, cuprind, în locul tablei negre tradiționale, o tablă albă, care imită foaia de hîr-

MITRA 15 — un nou ordinator al Companiei internaționale pentru informatică, cu aplicații în teleinformatică, gestiune, laboratoare, inginerie, medicină, învățămînt etc

